



**ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
НАН УКРАЇНИ
у 2013 році**

Львів – 2014

Інститут регіональних досліджень НАН України у 2013 році:
Інформаційне видання. – Львів, 2014. – 102. с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові публікації та основні результати діяльності Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України у 2013 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор

Редакційна група: Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук
Кузик В.А.

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- систем управління та еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інвестиційного потенціалу регіонів;
- сталого розвитку гірських та сільських територій;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку виробничої сфери та інвестиційної діяльності в регіонах;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, демографічних та міграційних процесів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- розробку проектів програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогнозних матеріалів, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи та консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності
- організацію нарад, семінарів, конференцій.

Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», та аспірантуру за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит».

До травня 2013 р. функціонувала спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями: 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика». В Інституті діє також спеціалізована вчена рада К 35.154.02 на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит».

Організаційну структуру Інституту у звітному році складали 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ прогнозування та розвитку сільських територій;
- відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва;
- відділ проблем розвитку фінансово-кредитних відносин в регіоні;
- відділ виробничої сфери регіону та інвестицій;
- відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку.

Наукова діяльність Інституту у звітному році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт, спрямованих на розробку наукових основ сучасної регіональної політики. Відповідно до Постанови Президії НАН України № 45 від 22.02.2006 р. «Про наукову та науково-організаційну діяльність Інституту регіональних досліджень НАН України» головними напрямками наукової діяльності Інституту регіональних досліджень НАН України є:

- Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем;
- Еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- Фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- Перспективи розвитку транскордонного співробітництва та посилення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ

відділення у 2014-18рр., Інститут регіональних досліджень НАН України визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій», співвиконавцем за складовою «Сільські території» цього напрямку досліджень, а також складової «Демографічні процеси» напрямку «Соціально-демографічна сфера».

I. ОСНОВНІ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2013 РОЦІ

Проведені протягом 2013 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів:

- Обґрунтовано концептуальні засади досягнення екологічної безпеки України та її прикордонних регіонів в умовах євроінтеграції. Визначено напрями та механізми екологізації використання природних ресурсів у природоексплуатуючих секторах економіки Карпатського регіону;
- Розроблено методичні підходи щодо оцінки використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України на засадах сталого розвитку. Підготовлено пакет проектів законодавчих актів та нормативних документів, направлених на розв'язання комплексу проблем соціально-економічного розвитку гірських територій;
- Опрацьовано проект Концепції адміністративно-територіальної реформи в Україні;
- Досліджено роль та місце системи соціально-економічної захищеності мігрантів в загальнонаціональній системі соціального захисту мігрантів та для регіонів з підвищеною міграційною активністю;
- Обґрунтовано підходи до моделювання архітектури територіальної міграційної системи на регіональному рівні, висвітлено особливості територіальної та трудової мобільності населення Карпатського регіону;
- Визначено основні принципи, цілі та завдання регіональної структурної політики, обґрунтовано шляхи подолання структурних диспропорцій в економіці регіонів;
- Визначено напрямки модернізації інструментів бюджетного регулювання регіонального розвитку та обґрунтовано пропозиції щодо активізації небюджетних механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку;
- Окреслено пріоритети розвитку сільських територій Західного регіону України, здійснено оцінку можливостей створення кластерів у аграрній сфері Львівської області;
- Визначена роль процесів метрополізації в організації економічного простору, окреслено соціально-економічні перспективи метрополізації обласних центрів Західного регіону України;

- Визначено особливості взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі;
- Розроблено методичний інструментарій інтегрального оцінювання ефективності використання основного капіталу регіону. Проаналізовано динаміку ключових показників основного капіталу в Україні і Західному регіоні за період 2001-2013 рр., окреслено перспективні напрями його модернізації;
- Обґрунтовано та апробовано методичні підходи до оцінки ефективності управління бюджетними ресурсами та розвитку бюджетного планування на місцевому рівні;
- Визначено потенційні можливості та пріоритетні напрями розвитку економіки Львівщини на найближчу та довгострокову перспективу.

Інститутом проведено II Міжнародну науково-практичну конференцію «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (м. Львів, 2-3.10.2013 р.), та серію круглих столів, семінарів з актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

За результатами досліджень в 2013 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 76 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, методичних рекомендацій, аналітичних матеріалів, експертних висновків, з них впроваджено – 45. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 28 розробок, з них впроваджено – 15.

II. ДАНІ ПРО ТЕМАТИКУ ТА ОБСЯГИ НДР

Дані про кількість та обсяги фінансування НДР, які виконувались Інститутом у 2013 році:

Вид тематики	Кількість тем (проектів, завдань)		Обсяги фінансування (тис. грн.)	
	Разом	В т. ч. завер- шено у звіт- ному році	Разом	В т. ч. за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету
1	2	3	4	5
1. Державна:				
1.1. Тематика, що виконувалась за завданнями державних цільових програм, головним розпорядником бюджетних коштів яких є НАН України, та фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (із зазначенням назви кожної окремої програми та її замовника)	—	—	—	—
1.2. Тематика, що виконувалась за завданнями програм інших центральних органів виконавчої влади (із зазначенням назви кожної окремої програми та її замовника)	—	—	—	—
1.3. Тематика, яка виконувалась за Державним замовленням на науково-технічну продукцію з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, що фінансувалось за бюджетною програмою 6541030	—	—	—	—
1.4. Проекти Державного фонду фундаментальних досліджень	—	—	—	—

1.5. Тематика, яка виконувалась за окремими завданнями відповідно до Указів Президента України, рішень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та фінансувалася за бюджетною програмою 6541030	—	—	—	—
2. Програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України				
2.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових комплексних програм фундаментальних досліджень	—	—	—	—
2.2. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових програм прикладних досліджень	—	—	—	—
2.3. Тематика, що виконувалась в рамках спільних конкурсів з:				
Українським науково-технологічним центром (УНТЦ)	—	—	—	—
Російським гуманітарним науковим фондом досліджень (РРГНФ)	—	—	—	—
Російським фондом фундаментальних досліджень (РФФД)	—	—	—	—
Національним центром наукових досліджень Франції (CNRS)	—	—	—	—
Європейським (Міжнародним) науковим об'єднанням CDRE(I)	—	—	—	—
2.4. Наукові, науково-технічні, науково-дослідні проекти та розробки	—	—	—	—
2.5. Науково-дослідні роботи молодих учених за грантами НАН України	—	—	—	—
2.6. Інфраструктурні програми	—	—	—	—
3. Відомча тематика:				
3.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових наукових програм відділень НАН України	2	—	1192,6	1192,6

3.2. Тематика фундаментальних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Загальний фонд Державного бюджету)	7	—	4092,5	4092,5
3.3. Тематика прикладних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Загальний фонд Державного бюджету)	1	—	1348,0	1348,0
3.4. Тематика, що фінансувалась за бюджетними програмами 6541140, 6541160 та 6541180 (Загальний фонд Державного бюджету)	—	—	—	—
5. Пошукова тематика:				
4.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (фундаментальні дослідження)	—	—	—	—
4.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (прикладні дослідження)	—	—	—	—
5. Господогвірна тематика:				
5.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 за напрямом «фундаментальні дослідження» (Спеціальний фонд Державного бюджету)	—	—	—	—
5.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 за напрямом «прикладні дослідження» (Спеціальний фонд Державного бюджету)	2	2	47,0	—
ЗАГАЛОМ	12	2	6680,1	6633,1

ІІІ. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ВІДОМЧОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ГОСПДОГОВІРНОЇ ТЕМАТИКИ

У 2013 р. в Інституті проводились дослідження із 10 відомих НДР, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. З них у звітному році розпочато дослідження по 7 НДР. Виконано також 2 НДР госпдоговірної тематики за угодами з відповідними замовниками.

ВИКОНАННЯ ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ

1. МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012, протокол № 6. № державної реєстрації 0113U000107).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Стадницький Ю.І., д.е.н., проф.

Фурдичко О.І., к.е.н., с.н.с. Жук П.В., к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А., к.е.н., с.н.с. Полюга В., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Термін виконання: І кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- обґрунтовано загальні теоретико-методологічні положення щодо формування політики регіональної екологічної безпеки у транскордонному просторі. Розглянуто екологічну безпеку як вид суспільного блага, на створення якого має бути спрямована екологічна політика. Підкреслено важливість досліджень територіальних особливостей екологічної безпеки, зокрема, врахування міжнародних аспектів її транскордонних проявів (Кравців В.С., Стадницький Ю.І., Фурдичко О.І., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);
- проаналізовано та систематизовано механізми, інструменти та важелі екологічного регулювання. Подано розгорнуту характеристику структури економічного механізму екологічного регулювання, а також системи економічних важелів і стимулів та системи обов'язкової відповідальності в екологічному управлінні (Жук П.В.);
- обґрунтовано концептуальні засади досягнення екологічної безпеки України та її прикордонних регіонів в умовах

євроінтеграції. Визначено, що за цих умов необхідним є як дотримання національних принципів і підходів до вирішення екологічних завдань, так і обов'язкове урахування екологічних інтересів сусідніх країн, існуючих у них екологічних норм, механізмів та інструментів їх забезпечення (Кравців В.С., Стадницький Ю.І., Фурдичко О.І., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);

- здійснено порівняльний аналіз основних показників екологічного стану та охорони навколишнього природного середовища в Україні та в країнах Європи і Російській Федерації. Обґрунтовано екологічні наслідки інтеграційного вибору України, виявлено переваги та недоліки східного й західного інтеграційних векторів України у контексті досягнення екологічної безпеки (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);
- визначено напрями та механізми екологізації використання природних ресурсів у природоексплуатуючих секторах економіки Карпатського регіону, а саме: землекористуванні та сільському господарстві, лісокористуванні та лісовому господарстві, водокористуванні та водному господарстві, надрокористуванні та добувній промисловості, рекреаційному природокористуванні (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);
- проаналізовано існуючий досвід та особливості досягнення екологічної безпеки у сільському господарстві України, країн ЄС та Росії. Виокремлено головні чинники та інноваційні інструменти, які дозволяють досягти екологобезпечного агровиробництва (Колодійчук І.А., Гуляєва Н.О.);
- досліджено сутність та зміст забезпечення екологічної безпеки землекористування, обґрунтовано основні напрями та запропоновано механізм забезпечення регіональної екологічної безпеки у землекористуванні та сільському господарстві. Визначені необхідні заходи щодо забезпечення ефективного використання земельних ресурсів та екологічної безпеки сільського господарства Карпатського регіону (Колодійчук І.А.);
- обґрунтовано запровадження інструментів досягнення екологічної безпеки в сфері охорони та використання лісових ресурсів транскордонного регіону, спрямованих на забезпечення розширеного відтворення лісів і збільшення лісистості; насадження ресурсного та екологічного потенціалу лісів;

збереження біологічного різноманіття лісових екосистем (Полюга В.О., Бегень О.Р.);

- визначено напрями та механізми забезпечення охорони довкілля й екологізації водокористування та надрокористування у прикордонних регіонах України в умовах євроінтеграції (Жук П.В., Гаврилюк В.В., Воробель А.П.);
- обґрунтовано завдання, що стоять перед країнами Карпатської конвенції щодо розвитку туризму у регіоні на засадах сталого розвитку. Запропоновано напрями забезпечення екологічно збалансованого розвитку туризму і рекреації у транскордонному регіоні, а також інструменти і механізми активізації транскордонного співробітництва у туристично-рекреаційній сфері. Розроблено комплекс пропозицій та заходів щодо розвитку туризму та рекреації в Україні та регіоні, зокрема: пропозиції до проекту Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів в Україні на період до 2022 року, пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» (Гулич О.І.);
- здійснено оцінку стану, динаміки, перспектив та проблем розвитку рекреаційно-туристичної сфери транскордонного регіону. Обґрунтовано доцільність створення транскордонних кластерів в сфері рекреації і туризму (Гулич О.І.);
- визначено перспективи транскордонної співпраці з питань екологічної безпеки та вирішення міжрегіональних еколого-економічних проблем, які були обговорені на круглому столі «Екологічні проблеми в українсько-польському транскордонному регіоні та шляхи їх вирішення» (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);
- проаналізовано наслідки реалізації політики дерегуляції економіки України у сфері екологічної безпеки та використання природних ресурсів (Жук П.В.);
- визначено можливі ризики видобування сланцевого газу, зокрема, у межах Олеської площі, розроблено пропозиції щодо законодавчих змін та врегулювання взаємовідносин держави й інвесторів при вирішенні питань видобування газу колекторів щільних порід та сланцевого газу в контексті дотримання норм екологічної безпеки та забезпечення інтересів місцевих територіальних громад (Жук П.В.);
- розроблено пропозиції щодо реформування адміністративно-територіального устрою України, децентралізації публічної влади

та розширення прав і можливостей органів місцевого самоврядування в Україні з метою активізації територіального соціально-економічного розвитку (Кравців В.С., Жук П.В.).

Спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою ім. Броніслава Маркевича проведено круглий стіл «Екологічні проблеми в українсько-польському транскордонному регіоні та шляхи їх вирішення» (м. Ярослав, Польща, 11.10.2013 р.).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано 1 монографію, словник-довідник, 27 статей та тез доповідей, у т.ч. у закордонних виданнях – 13.

За результатами досліджень підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 13 наукових розробок (в т.ч. 5 – спільно з іншими підрозділами Інституту), з них 4 наукові розробки направлено центральним органам влади. Впроваджено 4 наукові розробки, з них 1 – на рівні центральних органів влади.

2. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6. № державної реєстрації 0113U000108).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Шульц С.Л.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Вовканич С.Й., д.г.н., проф. Писаренко С.М., к.е.н., с.н.с. Максимчук М.В., к.е.н., с.н.с. Луцків О.М.

Термін виконання: I кв. 2013 р – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- обґрунтовано теоретичні засади структурної трансформації економіки регіону на інноваційній основі, визначені передумови і чинники структурної трансформації, проведено їх аналіз для Західного регіону України (Шульц С.Л., Писаренко С.М.);
- визначено соціогуманістичні засади розвитку та удосконалення структурної трансформації суспільних систем в контексті формування регіональної структурної політики, спрямованої на модернізацію національної економіки України. Досліджено досвід формування збалансованого соціоекономічного розвитку в умовах збереження національної ідентичності та подолання зодноріднюючих наслідків глобалізаційних процесів. Визначено низку неекономічних чинників підвищення ефективності

економіки і розбудови національної держави за умов сучасних трендів глобалізації і ренаціоналізації (Вовканич С.Й.);

- досліджено інституційні основи та процеси інституціалізації складових регіональної структурної політики, як системи макроекономічних цілей та засобів і методів їх реалізації, які досягаються на мезоекономічному рівні. Окреслено концептуальні засади визначення пріоритетних напрямів реалізації регіональної структурної політики (Максимчук М.В.);
- здійснено порівняння функцій регіональної економічної політики та регіональної структурної політики. Виявлено складові механізми реалізації регіональної структурної політики, а також проаналізовано етапи її здійснення. З'ясовано основні цілі та завдання державної структурної політики у частині формування промислової, інноваційної та інвестиційної політики (Гусева М.О., Попадинець Н.М.);
- узагальнено вітчизняні та зарубіжні моделі дослідження регіональної структурної політики, а також матеріали досліджень існуючих організаційно-управлінських проблем структурного розвитку економіки регіонів. Доведено, що розробка і провадження регіональної структурної політики базується в першу чергу на інституційно-структуралістських економічних моделях (Максимчук М.В.);
- розглянуто програмно-цільовий метод активізації трансформаційних процесів на основі вибору оптимального типу стратегії структурних змін у розвитку регіону, в тому числі через формування та реалізацію регіональних цільових програм з врахуванням системи ідентифікації та адаптації їх функцій відповідно до змін економічної кон'юнктури в регіоні (Назаркевич І.Б.);
- на основі оцінки тенденцій розвитку економічного потенціалу регіонів України в контексті основних структурних вимірів визначено пріоритетні напрями реалізації регіональної структурної політики та запропоновано систему заходів в частині запровадження моніторингу структурних зрушень в економіці регіону. Обґрунтовано необхідність проведення відповідних моніторингових обстежень для підвищення якості інформаційної бази відстеження трансформаційних процесів, здійснення прогнозування ризиків структурних реформ, коригування діючих регіональних цільових програм у відповідності до пріоритетів структурної політики (Шульц С.Л.);

- на основі аналізу основних агрегованих показників розвитку економіки регіонів, використання індексного методу виявлені основні закономірності розподілу суспільної функції продуктивності та забезпеченості основними економічними ресурсами (капітал, праця, земля) в розрізі макрорегіонів та економічних районів держави (Максимчук М.В.);
- проведено дослідження та аналіз стану галузевої структури економіки регіонів в розрізі видів економічної діяльності. Діагностовано дисбаланси та виявлено основні проблеми трансформації галузевої структури економіки регіонів України (Габрель М.С.);
- визначено роль та місце регіональних органів влади у подоланні структурних диспропорцій в економіці регіону. Виокремлено основні проблеми, які існують в результаті неузгодженості розподілу, перерозподілу та дублюванні повноважень між центральними та регіональними органами влади (Луцків О.М.);
- досліджено проблеми інституалізації структурної політики на муніципальному рівні. Наведено рекомендації щодо подолання інституційно-економічних бар'єрів, які виникають при формуванні та реалізації структурної політики на муніципальному рівні (Габрель М.С.);
- оцінено роль та місце структурних фондів, інноваційних мереж та координаційних центрів в активізації та стимулюванні проведення інноваційних досліджень та розробок в країнах – членах ЄС (Луцків О.М.);
- здійснено аналіз структурних програм енергозбереження у Європейському Союзі. Розглянуто специфіку та особливості інституційного регулювання відносин у сфері енергозбереження в Європейському Союзі та запропоновано механізми їх поступової адаптації в Україні (Габрель М.С.);
- досліджено форми та методи діяльності державних органів у сфері структурної політики. Проаналізовано державні програми структурної перебудови розвитку економіки України та визначено недоліки та проблеми їх ефективної реалізації (Шевчук О.І., Попадинець Н.М.);
- проаналізовано особливості відтворювальної структури економіки України та Львівської області в розрізі сфер економічної діяльності та галузей промисловості. Визначено причини, що зумовлюють переважання частки проміжного споживання у ВВП. Запропоновано шляхи зниження частки

проміжного споживання у ВВП та переорієнтації виробництва на виготовлення товарів з високою доданою вартістю (Луцків О.М).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано 1 монографію, 3 брошури, 42 статті, 27 тез конференцій та публікацій в інших виданнях.

За результатами проведених досліджень підготовлено та направлено до органів влади 4 доповідних записки (в т.ч. 1 – до центральних органів влади – 1), з них впроваджено – 1.

3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ МІГРАНТІВ: ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000106).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К., к.філос.н., ст.н.с. Цапок С.О., к.е.н., ст.н.с. Бідак В.Я., к.геогр.н., ст.н.с. Теслюк Р.Т., к.е.н., ст.н.с. Риндзак О.Т., к.н.держ.упр. Біль М.М.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- опрацьовано методологію дослідження проблем формування системи соціального захисту мігрантів. Обґрунтовано переваги інституційного підходу в проведенні досліджень. Конкретизовано перелік нормативно-правових актів з питань соціального захисту трудових мігрантів. Розглянуто принципи, правові засади та форми їх соціального захисту в державах-членах ЄС. Акцентовано увагу на основах міграційного законодавства Греції, Ірландії, Іспанії, Італії, Португалії. Окреслено роль нової міграційної політики ЄС з огляду української перспективи (Садова У.Я.);
- розроблено понятійно-термінологічний апарат дослідження. Обґрунтовано суть поняття соціально-економічна захищеність мігрантів як об'єкту соціальної економіки і політики. Визначено її компонентну структуру, серед яких – базову захищеність, захищеність особистої свободи та рівностей, захищеність життєвого рівня, захищеність правових та інституційних прав, захищеність особистих інтересів (етно- та культурних), захищеність праці, захищеність сім'ї. Досліджено роль та місце системи соціально-економічної захищеності мігрантів в

загальнонаціональній системі соціального захисту мігрантів. Наведено модель соціального бюджету мігранта (Садова У.Я.);

- узагальнено методичні підходи до статистичного оцінювання якості трудового життя (ЯТЖ) як ключового індикатора соціально-економічної захищеності мігранта. Визначено комплекс показників, які гармонізовані з положеннями концепції гідної праці (МОП) й можуть слугувати інформаційною основою для порівняння ситуації за регіонами України, а також за видами економічної діяльності. Здійснено апробацію методики комплексного оцінювання ЯТЖ. Проведено кореляційний аналіз взаємозв'язку інтегральних оцінок ЯТЖ з низкою суспільно важливих індикаторів розвитку регіонів України та видів економічної діяльності (Садова У.Я.);
- обґрунтовано роль соціально-економічної захищеності мігрантів для соціальної безпеки регіонів з підвищеною міграційною активністю. Сформульовано дефініцію соціально-економічної захищеності мігрантів. Здійснено схематичне відображення системи соціально-економічної захищеності мігрантів у регіоні. Виокремлено важливі індикатори соціально-економічної захищеності мігрантів (Біль М.М.);
- визначено основні складові системи соціально-економічної захищеності трудових іммігрантів на вітчизняних підприємствах та інструментарій її реалізації – нормативно-правове регулювання, гарантії, соціальні виплати та відшкодування, інформаційна підтримка. Обґрунтовано концептуальні основи організації системи соціально-економічної захищеності трудових іммігрантів, базованої на їх правах та обов'язках (Біль М.М.);
- проаналізовано можливості застосування кількісних методів соціології для оцінювання ефективності соціальних програм. Представлено основні переваги і недоліки застосування методу опитування, експерименту, спостереження та контент-аналізу для оцінювання ефективності соціальних програм. Виявлено найбільш гострі проблеми, пов'язані з соціально-економічною захищеністю та інтеграцією іммігрантів в Україні. На цій основі виокремлено ряд завдань, що потребують першочергового вирішення (Риндзак О.Т.);
- сформульовано основні підходи до формування системи соціального захисту мігрантів на загальнонаціональному та територіальному рівнях, яка повинна одночасно включати цілі та завдання соціального розвитку, соціальної безпеки та соціальної

захищеності. Обґрунтовано необхідність створення відповідного міграційного законодавства, гармонізованого з положеннями міжнародних та національних нормативних актів соціально-захисного характеру (Бідак В. Я.);

- проаналізовано особливості новітнього деморозвитку за умов глобалізації, що супроводжується наростаючим зростанням поліетнічності населення багатьох країн і регіонів. Виявлено, що міграційна активність населення у всіх формах її прояву відіграє роль ключового чинника деморозвитку, принаймні в економічно розвинених країнах (Бідак В.Я., Цапок С.О.);
- здійснено аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку демографічних процесів на Львівщині. Представлені основи теоретичної моделі прогнозування кількості населення, яка містить три взаємопов'язані блоки прогнозних показників – народжуваності, смертності, міграції. На основі зміни цих показників розраховано прогнозні тенденції в регіоні до 2050 року. В результаті статистичного моделювання представлені практичні результати демографічного прогнозування, що подаються у трьох варіантах (песимістичному, середньому та оптимістичному) і можуть бути використані для формування напрямків розвитку регіональної демографічної політики (Бараняк І.Є.);
- проаналізовано сучасні демографічні процеси у Закарпатській області, розраховано прогнозні тенденції в регіоні до 2050 року. Виявлено можливість зростання населення регіону до 2050 року за оптимістичним варіантом, що є показовим для всієї країни. Для запобігання ускладненню демографічної ситуації як у регіоні, так і в Україні загалом, обґрунтована необхідність здійснення активної демографічної політики, яка б сприяла формуванню розширеного режиму відтворення населення (Бараняк І.Є.);
- в рамках розроблення методології дослідження уточнено сутність понять «соціальний захист» та «соціальна захищеність». Опрацьовано економіко-правові основи становлення соціально-економічної захищеності учасників міграційних процесів на загальнонаціональному рівні. В якості фактора захищеності суб'єкта трудової діяльності виокремлено реалізацію проблеми зайнятості на різних рівнях функціонування територіальних міграційних систем (Цапок С.О.);

- проаналізовано глобалізаційні та регіональні чинники детермінації стану захищеності мігрантів в умовах певних територіальних міграційних систем (на прикладі Карпатського регіону). Показано, що в Україні проблема адаптації іноземців, їх органічного включення у вітчизняний соціум стає все більш актуальною, хоча не досягла критичних проявів, як у низці економічно розвинених країн Європи і світу. Обґрунтовано необхідність вдосконалення кількісних та якісних показників моніторингу рівня соціальної захищеності як емігрантів, так і іммігрантів (Цапок С.О., Бідак В.Я.);
- досліджено специфіку забезпечення соціально-економічної захищеності трудових мігрантів, що здійснюють переміщення у рамках малого прикордонного руху. Побудовано типові схеми неформальних економічних відносин човникових мігрантів: між фізичними особами-мігрантами; між фізичними особами-мігрантами й юридичними особами; між фізичними особами-мігрантами і населенням прикордоння. Окреслено пріоритети підвищення соціально-економічної захищеності трудових мігрантів у рамках малого прикордонного руху в розрізі основних їх прав – особистої свободи, гідного життєвого рівня, рівноправності, праці, розвитку, відтворення, проживання в сприятливому середовищі (Біль М.М.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано 1 монографію, 27 наукових статей, 12 тез конференцій.

За результатами виконання теми за звітний період підготовлено та направлено до органів влади 3 доповідних та наукових записки (в т.ч. 1 – до центральних органів влади), з них впроваджено 2.

4. ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ МЕТРОПОЛІЙНИХ ФУНКЦІЙ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000105).

Науковий керівник теми: д.е.н. Мельник М.І.

Основні виконавці: д.е.н., проф.Пітюлич М.І., к.е.н., с.н.с. Шевчук А.В., к.е.н., с.н.с. Щеглюк С.Д., к.е.н. Кушнірецька О. В.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- окреслено соціально-економічні перспективи метрополізації обласних центрів Західного регіону України в умовах глобалізації економічного простору враховуючи їх функціональну насиченість, передумови підвищення конкурентоспроможності, стимулюючий потенціал через дифузію інновацій, вплив на структурно-функціональні зрушення та регіональний розвиток в цілому (Мельник М.І.);
- визначена роль процесів метрополізації в організації економічного простору під впливом процесів урбанізації, регіоналізації та глобалізації; систематизовано чинники трансформації регіональних центрів в метрополії, серед яких: розмір і потенціал підконтрольної території, соціально-економічний масштаб метрополії та її структурні особливості, характер взаємодії з іншими метрополійними центрами тощо (Мельник М.І.);
- на основі аналізу існуючих підходів до розуміння суті метрополізації проведена структурна класифікація метрополійних функцій за сферою їх прояву: організаційно-управлінська, економічна, інноваційно-креативна, інформаційно-маркетингова, туристично-рекреаційна, духовно-культурна, транспортно-логістична, соціальна. Обґрунтовано, що рівень реалізації метрополійних функцій обумовлений концентрацією економічного, культурного й інформаційного потенціалу розвитку суспільства у великих містах і зонах їх впливу, виконанням ними суспільно значимих функцій на світовому та макрорегіональному рівнях (Мельник М.І., Пітюлич М.І., Щеглюк С.Д.);
- виявлено вектор та інтенсивність впливу метрополійного центру на соціально-економічні процеси прилеглої території з метою удосконалення управління просторовим розвитком, зокрема, в частині врегулювання взаємовідносин між ядром метрополії та її прилеглою територією чи метрополійним простором, активізації стимулюючої ролі метрополійного центру як полюса росту і продуцента інноваційних трансформацій в просторовому аспекті, забезпеченість інноваційною, фінансовою, інформаційною, транспортною інфраструктурою тощо (Мельник М.І.);
- проведено дослідження метрополійної інноваційно-креативної функції міста Львова, яка особливо виражена через складові освіти, науки, інновацій та розвитку сфери ІТ на фоні Львівської області та Західного регіону. Розроблена концептуальна модель реалізації інноваційно-креативної функції просторового

утворення та визначено її місце в функціональному вимірі діяльності метрополісів (Шевчук А.В.);

- систематизовано основні наукові підходи до визначення понять “метрополія”, “метрополійний простір”, “метрополійний ареал”. Визначено спільні та відмінні риси між агломераціями та метрополіями. Висвітлено особливості розвитку агломерацій Львівської області. Обґрунтовано напрями досліджень регіональних метрополій Західного регіону України (Щеглюк С.Д.);
- розкрито відмінності між функціями міста та функціями метрополії. Встановлено, що метрополійність функцій на відміну від міських функцій визначається їх просторовою поширеністю, геополітичною значимістю в регіоні та соціально-економічним впливом на прилеглу територію. Окреслено методичні підходи до оцінювання метрополійних функцій регіональних метрополій на основі кількісних та якісних показників. Запропоновано перелік метрополійних функцій регіональних метрополій та доведено необхідність їх комплексної оцінки (Щеглюк С.Д.);
- розкрито сутність демографічної метрополійної функції міст-обласних центрів в умовах загострення демографічної кризи: депопуляції, міграції населення, структурних вікових змін, що становить загрозу перспективному розвитку міста-метрополії та потребує розвитку якісного людського капіталу (Щеглюк С.Д.);
- на основі аналізу стану системи розселення Львівської області визначено сучасні проблеми її просторового розвитку, які повинні вирішуватися при реалізації Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року та регіональних стратегій соціально-економічного розвитку. Обґрунтовано необхідність формування на околицях міст (ядер агломерацій) промислових зон, нових індустріальних парків, технополісів та логістичних центрів, а також удосконалення нормативно-правової бази для реалізації планів розвитку населених пунктів, які входять до метрополійного ареалу на основі принципів міжмуніципального співробітництва та узгодження інтересів територіальних громад. Запропоновано впровадження моделі міжрегіональної взаємодії, що базується на принципах поєднання і взаємного посилення рівноцінних центрів зростання (Щеглюк С.Д.);
- проведено аналіз інформаційного середовища міста Львова, виявлено тенденції метрополізації в контексті інформаційно-репрезентативної функції міста. Встановлено, що м. Львів має істотні передумови для посідання лідируючих позицій у

міжрегіональній градації як центр-осередок інформаційних потоків у розрізі областей Західного регіону (Кушнірецька О.В.);

- досліджено розвиток метрополійного потенціалу духовно-культурної функції м. Львова. Окреслено основні аналітичні блоки оцінки інформаційно-маркетингової функції міста-метрополії, встановлено основні характеристики метрополізації м. Львова в контексті інформаційно-маркетингової функції (Кушнірецька О.В.);
- систематизовано підходи польських наукових шкіл соціології, урбаністики та суспільної географії щодо дослідження сучасних процесів метрополізації. Запропоновано використання функціонального підходу до ідентифікації міст-метрополій (Казьмір Л.П.);
- обґрунтовано методи аналізу неоднорідності регіонального простору, що базуються на врахуванні як окремих параметрів, що характеризують природний, соціальний та економічний виміри, так і додаткових джерел неоднорідності простору (Казьмір Л.П.);
- досліджено перспективи розвитку організаційно-управлінської, транспортно-комунікаційної та інноваційно-креативної метрополійних функцій Львова, проведено оцінку інноваційного розвитку його промисловості (Колодійчук А.В.).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано 3 монографії, збірник наукових праць, 57 наукових статей, 36 тез конференцій. До органів влади різних рівнів, установ та організацій підготовлено та направлено 15 розробок (в т.ч. 6 – до центральних органів влади), з них впроваджено – 15.

5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: ШЛЯХИ НАРОЩУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000109).

Науковий керівник теми: д.е.н., доцент Борщевський В.В.

Основні виконавці: к.е.н., ст.н.с. Важинський Ф.А.; к.е.н., ст.н.с. Шевчук Я.В.; к.е.н., ст.н.с. Притула Х.М.; к.е.н. Крупін В.Є.; к.н.держ.упр., ст.н.с. Куліш І.М., к.соц.н. Максименко А. О.

Терміни виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- систематизовано теоретико-методологічні підходи до оцінки соціально-економічного потенціалу сільських територій: вивчено

зарубіжний досвід використання методик оцінки соціально-економічного потенціалу сільських територій; узагальнено критерії та показники, що покладені в основу методології оцінки потенціалу сільських територій (Борщевський В.В., Крупін В.Є., Важинський Ф.А., Злидник Ю.Р.);

- узагальнено закордонний досвід використання та нарощування соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій: проаналізовано зарубіжний досвід діяльності державних інституцій, що адмініструють розвиток аграрного сектору і сільських територій; дано оцінку діяльності урядів країн ЄС щодо підтримки пріоритетних напрямків агровиробництва; проаналізовано досвід США щодо фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва, виявлено особливості організації кооперативного руху в Канаді, досліджено функціонування форм сільських поселень на території Ізраїлю; вивчено досвід впровадження ринкових реформ у Китаї та їх вплив на розвиток сільських територій, обґрунтовано ефективність застосування «зеленої революції» в Індії та Китаї; дано оцінку ефективності державної сільськогосподарської політики Бразилії, проаналізовано вплив низки економічних криз на сільськогосподарське виробництво Аргентини та шляхи подолання кризових явищ; (Борщевський В.В., Важинський Ф.А., Шевчук Я.В., Куліш І.М., Крупін В.Є., Максименко А.О., Злидник Ю.Р.);
- здійснено оцінку переваг та ідентифікацію загроз для України в умовах західного (ЄС) чи східного (Митний союз) векторів інтеграції з погляду розвитку сільських територій та АПК у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі (Борщевський В.В., Крупін В.Є., Притула Х.М., Куліш І.М., Злидник Ю.Р.);
- окреслено пріоритетні напрями розвитку сільських територій Волинської області, серед яких виділено: вдосконалення системи відновлення земель та приведення до норми співвідношення кількостей і складу мінеральних та органічних добрив, які вносяться; оптимізацію використання у сільському господарстві сапропелевих добрив та торфу, наявних у надрах Волині; підвищення ефективності використання потенціалу мисливства та рибальства; розвиток соціальної інфраструктури та сфери послуг; проведення інвентаризації всіх видів ресурсів, складення кадастру земель оздоровчого призначення; вивчення

соціальних потреб населення, зміцнення матеріально-технічної бази туризму, створення вільних туристичних економічних зон із широким залученням коштів і технологій зарубіжних країн; розширення мережі заповідних об'єктів, які забезпечують раціональне й екологічно безпечне використання туристичних ресурсів (Куліш І.М.);

- визначено пріоритетні напрями розвитку сільських територій Закарпатської області: створення робочих місць на основі гармонійного використання організаційно-ресурсного потенціалу громад і через диверсифікований розвиток сільської економіки; розвиток людського капіталу та підвищення якості життя різних соціально-гендерних груп сільського населення; покращення стану довкілля та ландшафту сільських територій; удосконалення управління сільським розвитком і підтримка місцевих ініціатив та партнерства в сільських громадах (Притула Х.М.);
- обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку сільських територій Івано-Франківської області, серед яких виділено: багатофункціональний розвиток сільських територій, забезпечення сільського населення альтернативними джерелами доходів, формування локальних економічних систем з широким спектром доступних послуг; розвиток туристичної діяльності та підвищення якості туристичних послуг; удосконалення технічної (транспортна, енергетична, інформаційна), ринкової (продовольчі ринки, об'єкти торгівлі та обслуговування), соціальної (освіта, дорадництво, охорона здоров'я) інфраструктури сільських територій регіону (Крупін В.Є.);
- визначено пріоритетні цілі регіональної політики щодо стійкого економічного розвитку сільських територій Львівської області, зокрема: підтримка структурної перебудови та розвиток відсталих сільських територій; боротьба з довгостроковим безробіттям: адаптація та модернізація системи освіти та зайнятості; ефективне використання місцевих фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів; допомога по адаптації молоді в трудову діяльність; модернізація і розвиток обслуговуючих сільське господарство підприємств (заготівля, переробка, збут продукції сільського та лісового господарства) (Важинський Ф.А.);
- обґрунтовано пріоритетні напрями функціонування сільської економіки Тернопільської області на найближчу та довгострокову перспективу: нарощування обсягів виробництва

тваринницької продукції; розвиток харчопереробної промисловості у сільській місцевості, перенесення у сільську місцевість виробничих потужностей підприємств легкої промисловості; розвиток інфраструктури сільських територій області в цілому та аграрного ринку, зокрема; підвищення якості людського капіталу сільських територій регіону на основі підвищення рівня професійної підготовки кадрів для сільської економіки, формування мережі перекваліфікації працівників, створення умов для повернення в сільську місцевість трудових мігрантів; забезпечення багатофункціональності розвитку сільських територій на основі активізації неаграрних видів економічної діяльності на селі (Борщевський В. В., Злидник Ю.Р.);

- обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку сільських територій Чернівецької області, до яких віднесено: розбудову деревообробної галузі, розробку родовищ глини, вапняку, піску; розвиток цегляно-черепичної промисловості, збиральництва та заготівлі; створення рибних та мисливських господарств; виробництво екологічно чистих виробів з вовни та шкіри; розвиток виробництва плодово-ягідної продукції та кормів для тваринництва; розвиток туристично-рекреаційної сфери та транскордонного співробітництва (Максименко А.О., Воркун Л.І., Демкович Л.К.);
- визначено перспективи розвитку Львівської області в контексті формування кластерних систем на сільських територіях, обґрунтовано основні передумови розвитку кластерних систем та їхні головні завдання. Виокремлено агропромисловий, туристично-рекреаційний та лісопромисловий кластери. Окреслено наявні передумови, завдання та територіальне охоплення кожного з них. Розроблено проект Концепції створення інформаційно-маркетингового кластера у галузі тваринництва на території Львівської області (Борщевський В.В., Притула Х.М., Крупін В.Є., Пелехатий А.О., Максименко А.О.);
- проаналізовано організацію системи планування соціально-економічного розвитку на державному і регіональному рівні. Досліджено процес прийняття рішень щодо розробки програм соціально-економічного розвитку регіонів України, зокрема: моніторинг та методики оцінки існуючої ситуації; структура органів, до компетенції яких належить прийняття рішень; фінансування програм, стратегій та інших планових документів розвитку регіонів. Визначено основні причини неефективності

програмування соціально-економічного розвитку регіонів (Куліш І.М.);

- обґрунтовано доцільність створення аграрно-індустріального парку на території Перемишлянського району: визначено мету та завдання створення аграрно-індустріального парку, виокремлено принципи його формування; розроблено алгоритм створення аграрно-індустріального парку та окреслено очікувані результати від реалізації проекту по його створенню (Борщевський В.В., Максименко А.О.).

За результатами виконання теми у звітному році опубліковано 2 монографії, 1 збірник наукових праць, 49 наукових статей, 30 тез доповідей.

За результатами досліджень до органів влади, установ та організацій підготовлено та направлено 7 розробок (в т.ч.2 – до органів центральної влади), з них впроваджено – 4.

6. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ КОНВЕРГЕНТНОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 31.08.2011 р., протокол №9, № державної реєстрації 0112U000464).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Сторонянська І.З.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Козоріз М.А., д.е.н., проф. Давимука С.А., к.е.н., ст.н.с. Возняк Г.В., к.е.н. Беновська Л.Я.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – IV кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- розвинуто наукові засади дослідження фінансових механізмів регулювання регіонального розвитку в контексті реалізації моделі міжрегіональної конвергенції. Розглянуто сукупність фінансових механізмів регулювання соціально-економічного розвитку регіону та досліджені напрямки модернізації інструментів бюджетного регулювання регіонального розвитку (Сторонянська І.З.);
- досліджено фактори впливу на формування фінансів регіону та розкрито ключові компоненти фінансової системи регіонального рівня. Розроблено науково-методичні засади оцінювання фінансового забезпечення регіонів в світлі формування конвергентної моделі регіонального розвитку (Сторонянська І.З., Давимука С.А.);

- досліджено проблеми сучасної політики регіонального розвитку та напрямки її удосконалення, які повинні лягти в основу формування стратегії фінансового забезпечення розвитку регіонів України. Проведено аналіз механізмів підвищення капіталізації активів регіону (Козоріз М.А.);
- здійснено оцінку переваг та ідентифікацію загроз інтеграції України до ЄС та Митного союзу у фінансовій сфері. Обґрунтовано доцільність та пріоритетність вибору європейського вектора інтеграції, зокрема у сферах публічних фінансів, банківській сфері та торгівлі фінансовими послугами, а також доведено високий рівень загроз для фінансової системи України за умови її долучення до інтегрованого валютного ринку в межах Митного союзу (Сторонянська І.З., Возняк Г.В., Музика І.С.);
- досліджено вплив бюджетної політики на регіональний розвиток: ідентифіковано типи бюджетної політики та визначено особливості і протиріччя її впливу на економічний розвиток регіону (Возняк Г.В.);
- здійснено обґрунтування вибору фінансових механізмів підвищення конкурентоспроможності реального сектора економіки, які забезпечують конвергентний розвиток регіонів. Розглянуто методичні підходи до оцінки конвергентно-дивергентного розвитку регіонів. На основі використання статистичного та економетричного апарату для визначення конвергенції проаналізовано конвергентно-дивергентний розвиток регіонів за показниками забезпеченості основним та оборотним капіталом суб'єктів господарювання реального сектору економіки (Беновська Л.Я.);
- визначено основні проблеми управління місцевим боргом та напрями вдосконалення боргової політики муніципальних органів влади в частині збільшення доходів місцевих бюджетів, вплив на ринок боргового капіталу, підвищення кредитоспроможності регіону та забезпечення належного рівня кредитного рейтингу, підвищення фінансової самостійності та самодостатності місцевих громад (Музика І.С.);
- проведено моніторинг місцевих бюджетів Львівської області за 2011-2012 рр., на основі якого визначено основні проблеми в частині формування дохідної бази місцевих бюджетів та ефективного використання бюджетних ресурсів на рівні територіальних громад, районів та регіону загалом (Сторонянська І.З., Возняк Г.В., Демків О.І., Беновська Л.Я., Музика І.С., Ключник Л.Я., Ключак Т.М.);

- проведено оцінку ефективності видатків місцевих бюджетів в сфері охорони здоров'я: окреслено ключові проблеми використання бюджетних коштів та запропоновано низку заходів, які здатні пришвидшити позитивні зміни. Доведено, що в частині удосконалення управління кадровим потенціалом галузі доцільним є формування штатних нормативів на засадах відсутності обмежень на чисельність працівників на основі ресурсних індикаторів, визначення їх потреби в залежності від попиту на дану медичну послугу та забезпечення належного рівня її якості. В цілях посилення ефективності видатків, запропоновано передбачити в бюджетних програмах розрахунок результативних показників, яких необхідно досягнути в результаті їх виконання за напрямками і роками (Возняк Г.В., Музика І.С.);
- здійснена оцінка ефективності видатків освіти в залежності від якості середньої освіти. Запропоновано оцінити якість одержаних освітніх послуг за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань. Обґрунтовано напрямки підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів галузі освіти через оптимізацію мережі закладів середньої, дошкільної та позашкільної освіти, важливим елементом, якої повинна стати активна імплементація найкращих практик функціонування освітніх округів (Беновська Л.Я.);
- обґрунтовано методичні підходи до розвитку бюджетного планування на місцевому рівні, що базуються на удосконаленні організаційних відносин суб'єктів планування, модернізації індикаторів результативного розподілу і використання бюджетних ресурсів регіону у сферах освіти та охорони здоров'я (Возняк Г.В., Беновська Л.Я., Музика І.С.);
- досліджено підходи до оцінювання залучення фінансових ресурсів домашніх господарств в економіку регіону, проведено аналіз міжрегіональної асиметрії доходів та видатків домогосподарств. Здійснено оцінку залучення заощаджень домогосподарств у розвиток економіки регіонів (Ключник Л.В.);
- запропоновано схему реструктуризації функцій та джерел їх фінансування між рівнями управління на основі принципу субсидіарності. На прикладі Львівської області здійснено оцінювання фінансової спроможності територіальних громад за умови одночасної передачі частини функцій та бюджетних

ресурсів на місцевий рівень управління (Сторонянська І.З., Пелехатий А.О.);

- розроблено концептуальні засади формування та реалізації ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, інших суб'єктів підприємницької діяльності та мешканців міста шляхом зміни функціонально-економічної схеми руху грошових потоків учасників муніципального кластера, у межах якої визначальну роль відведено муніципальному банку (Сторонянська І.З., Карпінець В.Й.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано монографію, брошуру, збірник наукових праць, 59 наукових статей, 44 тези доповідей.

До органів влади різних рівнів, установ та організацій направлено 6 розробок (в т.ч. 1 – до центральних органів влади), з них впроваджено – 5. Крім того, отримано два впровадження за результатами досліджень 2012 р.

7. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В РЕГІОНІ.

Вид тематики: відомча (постанова бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол № 6, № державної реєстрації 0113U000110).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Ішук С.О.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Павлов В.І., к.е.н., проф. Матковський С.О., к.е.н. Андел І.В., к.е.н. Кушнірчук-Ставніча О.М., к.е.н. Ситар Л.Й.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – II кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- систематизовано, узагальнено та поглиблено теоретико-методологічні засади дослідження основного капіталу в регіоні. Зокрема, уточнено ключові поняття за тематикою дослідження і опрацьовано методичні підходи до оцінювання техніко-економічного стану, руху і ефективності використання основного капіталу. Окреслено наукові і прикладні аспекти модернізації основного капіталу в регіоні і визначено нормативно-правову базу з питань обліку та використання основних засобів підприємств, а також регулювання процесів відтворення та модернізації основного капіталу в Україні (Ішук С.О., Коломієць І.Ф., Павлов В.І., Кушнірчук-Ставніча О.М., Ситар Л.Й., Стефанишин Г.С., Ткач С.М., Горин Г.В.);

- розроблено методичний інструментарій (систему економіко-математичних моделей) для інтегральної оцінки основного капіталу на мезорівні. Зокрема, розроблено алгоритм інтегрального оцінювання стану, руху і ефективності використання основного капіталу регіону. На підставі використання індексного методу аналізу запропоновано математичний апарат для визначення впливу основного капіталу на валовий регіональний продукт, а також оцінки динаміки рівня показників фондівдачі і рентабельності основного капіталу. Обґрунтовано критерії вибору напрямів модернізації основного капіталу в регіоні. Методичний інструментарій використано для оцінювання техніко-економічного стану і ефективності використання основного капіталу в областях Західного та інших регіонів України при виборі перспективних напрямів капіталовкладень (Іщук С.О., Кушнірчук-Ставнича О.М., Ситар Л.Й.);
- здійснено підготовку інформаційного забезпечення оцінки стану, руху і ефективності використання основних засобів в семи областях (Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Тернопільській і Чернівецькій) Західного регіону України. Систематизовано фактичні статистичні дані щодо основного капіталу в Україні і Західному регіоні (у розрізі областей) за період 2006-2010 рр. і створено прогностичну інформаційну базу на період 2011-2013 рр. за трьома блоками оцінювання основного капіталу, відповідно до сформованої системи показників: техніко-економічний стан (7 показників), рух та відтворення (3 показники) і ефективність (3 показники) основного капіталу регіону (Матковський С.О., Андел І.В., Ситар Л.Й., Ткач С.М., Лиса О.І.);
- здійснено інтегральну оцінку основного капіталу (за видами економічної діяльності) в Західному регіоні України в контексті вибору напрямків його модернізації. Зокрема проаналізовано динаміку ключових показників основного капіталу в Україні і Західному регіоні за період 2001-2013 рр. Проведено діагностику техніко-економічного стану, руху та ефективності використання основного капіталу загалом і виробничої сфери зокрема (за видами економічної діяльності) в семи областях Західного регіону за розробленою системою показників. Оцінювання стану основного капіталу здійснено на підставі значень таких коефіцієнтів: зношеності основних засобів (ОЗ), придатності ОЗ, інвестованості ОЗ, фондомісткості економіки, активної частини

ОЗ, амортизаційних відрахувань, амортизації у розрахунку на одну гривню реалізованої продукції (робіт, послуг). Оцінювання руху та відтворення основного капіталу здійснено на підставі значень таких коефіцієнтів: оновлення ОЗ, ліквідації ОЗ, відтворення ОЗ. Оцінювання ефективності використання основного капіталу здійснено на підставі значень коефіцієнтів: фондівдачі, рентабельності ОЗ, інноваційної віддачі ОЗ. Розраховано інтегральні індекси основного капіталу, на підставі значень яких окреслено перспективні напрями модернізації основного капіталу в Україні і регіоні. Визначено ключові форми модернізації основного капіталу видів економічної діяльності, що належать до виробничої сфери областей Західного регіону, зокрема промисловості, транспорту і будівництва. Розроблено пропозиції щодо практичної реалізації окреслених напрямків модернізації основного капіталу в регіоні з метою покращення його техніко-економічного стану, руху та ефективності використання (Іщук С.О., Ситар Л.Й., Ткач С.М., Лиса О.І.);

- сформовано Каталог інвестиційних проєктів, програм та пропозицій у Львівській області за 1991-2013 рр. Систематизовано інформацію щодо інвестиційної діяльності у Львівській області за об'єктами інвестування, загальною вартістю проєктів, джерелами інвестицій та термінами їх реалізації. Інвестиційні проєкти, програми та пропозиції класифіковано за видами економічної діяльності і представлено у розрізі 20 адміністративних районів області. Зібрані в каталозі матеріали стали інформаційною базою для прийняття відповідних управлінських рішень регіональними та місцевими органами влади, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності економіки адміністративних районів Львівської області і розширення їх промоції серед потенційних інвесторів, а також для проведення порівняльної оцінки інвестиційної привабливості районів. (Іщук С.О., Горин Г.В., Лиса О.І., Деркач М.В.).

За результатами виконання теми у звітному році опубліковано 5 монографій, збірник наукових праць, 1 брошуру, 1 методичну рекомендацію, 49 статей у фахових виданнях, 23 матеріали і тези конференцій.

Загалом за звітний період підготовлено і скеровано органам влади 3 наукові розробки (у т.ч. 1 – до центральних органів влади). Підтвердження щодо впровадження результатів досліджень у практику отримано від 9 органів влади.

8. МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРІ.

Вид тематики: відомча (постановва Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000111).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Мікула Н.А.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Мікула Н.А., д.т.н., проф. Габрель М.М., к.фіз.-мат.н. Демченко В.В., к.е.н. Матвєєв Є.Є., к.е.н. Тимечко І.Р.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- обґрунтовано поняття механізму взаємодії у контексті цілей дослідження, який пропонується розглядати як сукупність множин варіантів поведінки суб'єктів економічних відносин та функції визначення ефекту для кожного суб'єкту. При цьому механізм взаємодії у транскордонному просторі визначено як математичну структуру, що моделює інститути транскордонного співробітництва, які направляють та координують транскордонну економічну діяльність (Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є., Тимечко І.Р.);
- проаналізовано існуючі теоретичні підходи до дослідження механізмів взаємодії суб'єктів економічних відносин та запропоновано методичні підходи до дослідження механізмів взаємодії у транскордонному просторі в розрізі транскордонних ринків (Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є., Тимечко І.Р., Габрель М.М.);
- розроблено класифікацію взаємодій суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі за різними ознаками: кількістю учасників; збалансованістю; можливістю створювати коаліції; повторюваністю; оптимальністю; ефективністю (по Парето); раціональністю тощо (Матвєєв Є.Є., Тимечко І.Р., Демченко В.В.);
- здійснено порівняльний аналіз механізмів взаємодії у транскордонному просторі в розрізі напрямків інтеграційного вибору України між східним та західним вектором. Виявлено особливості, переваги та загрози інтеграційних взаємодій на прикладі українсько-польського та українсько-російського транскордонного співробітництва (Мікула Н.А., Матвєєв Є.Є., Тимечко І.Р.);
- запропоновано класифікацію механізмів взаємодії у транскордонному просторі за суб'єктами взаємодії (механізми, в

які залучені органи влади, фізичні особи, бізнес та громадські організації), за сутністю транскордонних відносин (торговельні, виробничі, гуманітарні, культурні, родинні тощо), за рівнем інтеграційних процесів (від автаркії до повної інтеграції) тощо (колектив виконавців під керівництвом Мікули Н.А.);

- здійснено аналіз взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі: за видами транскордонних ринків товарів, послуг та праці; за факторами впливу на розвиток прикордонних громад; між органами влади різних рівнів; між бізнесовими структурами; у формальному та неформальному аспекті. Зокрема обґрунтовано, що розвиваючи формальну складову механізмів взаємодії у транскордонному просторі, необхідно передбачати формування допоміжних та альтернативних неформальних інститутів, які попереджатимуть появу дисфункції формальних інститутів (колектив виконавців під керівництвом Мікули Н.А.);
- визначено основні проблеми у взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі, зокрема: неузгодженість та нестабільність інституційних середовищ, суперечність інтересів суб'єктів економічних відносин по обидва боки кордону тощо (Мікула Н.А., Матвєєв Є.Е., Тимечко І.Р.);
- визначені передумови і чинники розвитку прикордонних громад, а саме: щільність населення, стан та розвиток туризму та рекреації, забезпеченість соціальною інфраструктурою, відстані до кордону та до міст з метрополійними функціями (Матвєєв Є.Е., Гоблик В.В., Тимечко І.Р.);
- обґрунтовано основні елементи трансакційних витрат та транскордонному ринку праці та їх вплив на взаємодію суб'єктів на ринку. Запропоновано механізми забезпечення взаємодії суб'єктів транскордонного ринку праці (Цибульська Ю.О.);
- проаналізовано мотивації суб'єктів транскордонної взаємодії через проведення експертного опитування представників органів влади, яке дозволило виявити основні проблеми взаємодії суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва (Федоришин О.З., Цибульська Ю.О., Цісінська О.Б., Черторижський В.М.);
- запропоновано напрями удосконалення взаємодії суб'єктів регіонального освітнього менеджменту у прикордонних регіонах, а саме: модернізація управлінських технологій, направлених на підвищення якості навчання та організації навчального процесу;

модернізація управлінських функцій, зокрема засобами реалізації транскордонних і міжнародних освітніх програм і проектів; розвиток інфраструктури регіональної освітньої системи на інноваційній основі; впровадження системи моніторингу ефективності використання інтелектуального і креативного потенціалу в процесі соціально-економічного розвитку прикордонного регіону (Мікула Н.А.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано 2 монографії, збірник наукових праць, 51 стаття та 41 теза доповідей.

Підготовлено та направлено до органів влади, установ та організацій 5 наукових та доповідних записок (в т.ч. 2 – на рівні органів центральної влади), з них впроваджено – 1.

9. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ МІГРАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України “Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів в посткризовий період”; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 10.11.2011 р., протокол № 11, № державної реєстрації 0112U000462).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К.; к.філос.н., ст.н.с. Цапок С.О.; к.е.н., ст.н.с. Бідак В.Я., к.геогр.н. Теслюк Р.Т.; к.е.н. Риндзак О.Т.; к.н.держ.упр. Біль М.М.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – II кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- розглянуто підходи до моделювання архітектури територіальної міграційної системи (ТМС) на регіональному рівні з виділенням її інституційної, соціально-економічної, фінансової складових. Обґрунтовано застосування теорії сегментації до дослідження ТМС на засадах міждисциплінарного підходу (з виділенням генетичного, організаційного та функціонального його аспектів). Проаналізовано версії трактування поняття ТМС (Садова У.Я.);
- виявлено, що системоформуючим ядром ТМС є міграційний потенціал населення території. Опорний каркас ТМС формується на засадах різноманіття і міжрегіональної інтеграції та соціальної справедливості регіональних соціумів. ТМС мають власну інституційну, соціально-економічну, фінансову архітектуру та

виконують цілу низку функцій, чим впливають на розвиток інших систем суспільного середовища (Садова У.Я.);

- обґрунтовано зв'язок між чинниками формування ТМС й чинниками трансформації соціально-трудової сфери, реалізації прав власності на нові засоби виробництва (знання, інтелект), переходу до нової геопросторової організації українського суспільства. Підготовлено рекомендації органам влади на предмет стабілізації міграційної ситуації в Україні (Садова У.Я.);
- встановлено основні підходи і зрізи досліджень територіальних міграційних систем. Виокремлено основні методи дослідження формування і розвитку територіальних міграційних систем в розрізі загальнонаукових і специфічних (Біль М.М.);
- обґрунтовано, що саме міста та утворені ними агломерації є ядрами ТМС. Використовуючи існуючу функціонально-господарську типологію міст, проаналізовано динаміку змін у чисельності населення 134 міст Західного регіону України в період 1989-2012 рр. за головними функціональними типами міст (Садова У.Я., Теслюк Р.Т.);
- виявлено головні ознаки та чинники сучасної стаціонарної міграції в Західному регіоні України: наявність в більшості областей пар міграційних центрів відштовхування та притягання населення; вплив географічного положення міста чи району; особливості деморозвитку районів та міст обласного значення; тенденції розвитку чи занепаду окремих секторів економіки (особливо стосовно монофункціональних міст) (Теслюк Р.Т., Бараняк І.Є.);
- проаналізовано фактори впливу генетичної, організаційної та функціональної структур ТМС на розвиток регіону. При цьому за основу взято основні положення синтетичної теорії міграцій, згідно з якою міграція населення посилюються в ході соціальної, економічної та політичної трансформації суспільства. Виявлено урізноманітнення як форм міграційних переміщень (внутрішньорегіональні, міжрегіональні, міждержавні), так і форм структурування самих ТМС (Садова У.Я., Цапок С.О.);
- встановлено, що формування і розвиток ТМС пов'язані, насамперед, з наростанням міграційної активності населення в усіх її проявах. ТМС конструюються як міждержавні та міжрегіональні утворення, що визначає специфіку управління ними з опорою на організаційні, правові та фінансові аспекти їх функціонування (Цапок С.О., Бідак В.Я.);

- з'ясовано загальну структурованість територіальної міграційної системи з точки зору взаємодії з іншими регіональними підсистемами – системою розселення, економічною, освітньою, інноваційною, управлінською системами, а також соціальною інфраструктурою. Обґрунтовано впливи формування територіальних міграційних систем на сталий розвиток регіону через активні взаємодії з регіональними підсистемами (Біль М. М.);
- визначено теоретичну сутність та основні передумови формування соціальних кластерів як важливого організаційного утворення територіальних міграційних систем, систематизовано їх ознаки та типи. Виявлено можливих учасників соціального кластера (Біль М.М.);
- на основі результатів соціологічного дослідження висвітлено особливості територіальної та трудової мобільності населення Карпатського регіону. За допомогою аналізу рівня значущості та міри задоволеності основних компонент та чинників життєдіяльності респондентів виявлено найбільш узгоджені та найменш збалансовані позиції, останні з яких здатні стати факторами можливої еміграції населення (Риндзак О.Т.);
- обґрунтовано наявність у структурі ТМС організаційної та функціональної складових, які забезпечують механізм регулювання міграційних процесів на державному і регіональному рівнях управління. Проаналізовано функціональну складову забезпечення діяльності територіальної міграційної системи (Бідак В. Я.);
- оцінено поточний стан і тенденції розвитку демографічних процесів Львівської області в розрізі двох блоків демопоказників: природного та механічного приростів. Проаналізовані основні фактори, що впливають на формування сезонної хвилі демографічних процесів (Бараняк І. Є.);
- проаналізовано державний механізм фінансування економіки через облігації внутрішніх державних позик (ОВДП), здійснено аналіз можливості долучення до нього нової складової – випуску міграційних облігацій. Досліджено зарубіжний досвід випуску міграційних облігацій, розроблено пропозиції для використання даного механізму фінансування реальної економіки в Україні (Махонюк О.В.);
- досліджено регіональні особливості сталого розвитку в контексті функціонування горизонтальних та вертикальних соціальних

мереж ТМС. Проаналізовано тенденції міграційних процесів Карпатського регіону на фоні загальнодержавних. Встановлено напрями внутрідержавної міграції з Карпатського регіону, визначено основні центри притягання міждержавної міграції. Досліджено віковий розподіл міжнародних і внутрішньо-державних мігрантів, обґрунтовано актуальність модернізації регіональних ринків праці (Цапок С.О., Бідак В.Я.).

Організовано та проведено II Міжнародну науково-практичну конференцію «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (м. Львів, 2-3.10.2013 р.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано збірник наукових праць, 21 статтю, 12 тез конференцій.

До органів влади різних рівнів підготовлено та подано 5 аналітичних та доповідних записок (в т.ч. 1 – у Верховну Раду України) та 1 бізнес-план, з них впроваджено – 4.

10. ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України “Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів в посткризовий період”; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 10.11.2011 р., протокол № 11, № державної реєстрації 0112U000459).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. Жук П.В.; к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А.; к.е.н., с.н.с. Полюга В.О.; к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – II кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- розроблено методичні підходи до оцінювання рівня сталого використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І.);
- підготовлено методичні рекомендації «Показники, індикатори та методичні прийоми оцінки використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України на засадах сталого розвитку», які базуються на комплексному підході до оцінювання соціальних, економічних й екологічних ефектів від використання природних ресурсів (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);

- визначено показники, індикатори та методичні прийоми оцінювання рівня сталого використання основних складових природно-ресурсного потенціалу гірського регіону, а саме: земельних, водних, мінерально-сировинних, лісових, рекреаційних ресурсів (Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.);
- проведено аналіз та оцінку використання мінерально-сировинних ресурсів Карпатського регіону України, виходячи з основних засад концепції сталого розвитку (Жук П.В.);
- проаналізовано та здійснено оцінку використання водних ресурсів Карпатського регіону України (Жук П.В., Гаврилук В.В.);
- проведено аналіз та оцінку використання лісових ресурсів Карпатського регіону України, виходячи з основних засад концепції сталого розвитку (Полюга В.О., Бегень О.Р.);
- узагальнено методологічні підходи до вибору показників, індикаторів та методичних прийомів оцінки використання земельних ресурсів гірських територій України на засадах сталого розвитку. Проведено індикацію та вибір показників для оцінки сталості землекористування, виходячи з умов, особливостей, тенденцій та закономірностей розвитку гірських територій (Колодійчук І.А.);
- досліджено проблеми гірського сільського господарства, здійснено аналіз використання сільськогосподарських угідь гірських районів Закарпатської та Львівської областей. Визначено головні детермінанти (чинники), які формують особливості, перспективи та можливості розвитку сільськогосподарського виробництва цих територій (Колодійчук І.А.);
- розроблено методичні підходи до оцінювання сталості рекреаційного природокористування у гірському районі: визначено принципи, критерії, показники та індикатори рекреаційного природокористування, встановлено параметри значень сталості, порядок визначення значень та вагові коефіцієнти показників, способи агрегування індексів (Гулич О.І.);
- проведено розрахунок і оцінювання сталості використання рекреаційних ресурсів Карпатського регіону загалом, а також окремих областей. Здійснено аналіз інтегрального індексу сталості рекреаційного природокористування, «внесок» окремих показників та індикаторів в сумарний індекс, проведено порівняльний аналіз за окремими показниками в розрізі областей регіону. За результатами аналізу визначено основні проблемні питання у рекреаційному природокористуванні, які негативно впливають на його сталість (Гулич О.І., Григоренко О.В.);

- проведено аналіз та оцінку рівня використання земельних ресурсів Карпатського регіону, виходячи з основних засад сталого розвитку (Колодійчук І.А., Гуляєва Н.О.);
- обґрунтовано пропозиції, які спрямовані на розширення діапазону інструментів державної підтримки регіонального розвитку, в т.ч. через запровадження стосовно проблемних (депресивних) територій податкових, митних пільг інвесторам, дотацій за створення ними робочих місць тощо (Жук П.В.);
- обґрунтовано необхідність запровадження спеціального інвестиційного режиму у гірських регіонах України. Розроблено та направлено Верховній Раді України й Мінекономрозвитку України проекти відповідних законодавчих та нормативних актів, які отримали схвальну оцінку Верховної Ради України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України й використовуватимуться у законодавчій та нормотворчій роботі (Жук П.В.).

За результатами досліджень у звітному році підготовлено та направлено до центральних та регіональних органів влади 13 наукових розробок (з них 8 – центральним органам влади). Впроваджено 5 наукових розробок (з них 4 – на рівні центральних органів влади).

За результатами досліджень опубліковано 10 статей та тез доповідей конференцій.

ГОСПДОГОВІРНА ТЕМАТИКА

1. Науково-дослідна робота «РОЗРОБКА СТРАТЕГІЧНОГО ДОКУМЕНТУ РОЗВИТКУ ЛЬВІВЩИНИ НА ДОВГОСТРОКОВИЙ ПЕРІОД».

(Договір №3-13 від 10.09.2013 р. з Департаментом економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації, № державної реєстрації 0113U006186).

Науковий керівник теми: д.е.н., доцент Борщевський В.В.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Садова У.Я.; д.е.н., ст.н.с. Шульц С.Л.; д.е.н., проф. Ішук С.О.; д.е.н., ст.н.с. Мельник М.І.; к.е.н., ст.н.с. Жук П.В.; к.е.н., ст.н.с. Матвеев Є.Е.; к.е.н., ст.н.с. Луцків О.М.; к.е.н., ст.н.с. Гулич О.І.; к.н.держ.упр., ст.н.с. Куліш І.М.; к.соц.н. Максименко А.О.

Термін виконання: 10.09.2013 р. – 30.09.2013 р.

Основні результати досліджень:

- оцінено вплив макроекономічної ситуації на соціально-економічний розвиток Львівської області. (Борщевський В.В.).
- обґрунтовано вплив людського потенціалу на соціально-економічний розвиток Львівської області (Садова У.Я.)

- виявлено та оцінено перспективи соціально-економічного розвитку Львівської області з урахуванням рівня розвитку інфраструктури (Ішук С.О., Лопата О.О).
- окреслено потенційні внутрішні переваги та потенційні внутрішні недоліки Львівської області за показником економічного потенціалу (Шульц С.Л.).
- виявлено та оцінено внутрішні конкурентні переваги та внутрішні потенційні недоліки розвитку Львівської області з урахуванням її просторово-економічного потенціалу (Мельник М.І.).
- проаналізовано перспективи реалізації рекреаційного потенціалу в контексті соціально-економічного розвитку Львівської області (Гулич О.І.).
- оцінено стан навколишнього природного середовища та перспективи реалізації природно-ресурсного потенціалу в контексті соціально-економічного розвитку Львівської області (Жук П.В.).
- визначено потенційні зовнішні можливості та загрози гео економічного та геополітичного становища області в контексті її соціально-економічного розвитку (Матвеев Є.Е.).
- обґрунтовано потенційні конкурентні переваги та обмеження щодо регіонального розвитку Львівщини за показником науково-технічного потенціалу (Луцків О.М.).
- виявлено та оцінено перспективи соціально-економічного розвитку Львівської області з урахуванням трудового потенціалу та рівня природно-технічної безпеки (Куліш І.М.).
- окреслено вплив суспільно-політичних, міжрегіональних та міжетнічних відносин на соціально-економічний розвиток Львівської області (Максименко А.О.).

Результати дослідження у формі звіту передано замовнику (Акт приймання-передачі проведення заходу з розробки стратегічного документу розвитку Львівщини на довгостроковий період від 9.10.2013 р.).

2. Науково-дослідна робота «МОНІТОРИНГ СТАНУ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

(Договір № 1-13 від 10.12.2013 р. з Департаментом фінансів Львівської обласної державної адміністрації).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Сторонянська І.З.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Сторонянська І.З., д.е.н., проф. Козоріз М.А., к.е.н., ст.н.с. Демків О.І., к.е.н., ст.н.с. Возняк Г.В., к.е.н. Бенівська Л.Я., к.е.н. Музика І.С.

Термін виконання: 10–16.12.2013 р.

Основні результати досліджень:

- проведено поглиблений аналіз бюджетних та економічних показників Львівської області, зокрема в частині місцевих бюджетів за 2012 р.;
- здійснено моніторинг стану виконання місцевих бюджетів Львівської області за 2012 р. В рамках проведеного моніторингу розроблено концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів. Дослідження проводилось по двом напрямкам: моніторинг дохідної частини місцевих бюджетів та моніторинг ефективного використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів Львівської області;
- проаналізовано ефективність видатків місцевих бюджетів на освіту та медицину, зокрема здійснено оцінку ефективності управління бюджетними ресурсами в сфері освіти та оцінено ефективність використання бюджетних ресурсів в галузі охорони здоров'я;
- запропоновано ряд заходів та пропозицій щодо:
 - підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів;
 - модернізації та реформування механізмів трансфертного забезпечення розвитку регіонів України;
 - вдосконалення процесів формування місцевих бюджетів на програмно-цільовій основі;
 - підвищення ефективності фінансування освітньої галузі;
 - удосконалення управління кадровим потенціалом галузі охорони здоров'я Львівської області;
 - удосконалення процесів фінансування сфери охорони здоров'я;
 - поширення практики громадського моніторингу місцевих бюджетів.

В рамках проведених досліджень підготовлено рекомендації для працівників системи територіальних органів державного управління та самоврядування, зокрема, щодо напрямків підвищення фінансової спроможності сільських територіальних громад Львівської області (головам Чижиківської, Підберізьцівської, Чорнушовицької сільських рад Пустомитівського району); пропозиції по удосконаленню освітньої мережі (Департаменту освіти Львівської обласної державної адміністрації).

Результати дослідження у формі звіту передано замовнику (Акт здачі-приймання науково-технічної продукції №1-3 від 16.12.2013 р.).

**IV. ДАНІ ПРО ВИКОНАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І
РОЗРОБОК ЗА ЗАМОВЛЕННЯМИ СТОРОННІХ
ОРГАНІЗАЦІЙ (ЗА ДОГОВОРАМИ ТА КОНТРАКТАМИ)**

Кількість госпдоговорів та контрактів, що виконувались Інститутом, одиниць (без включення грантів)				Обсяги фінансування, тис.грн. (без включення грантів)		Частка в загальному обсязі фінансування, %	Кількість впроваджених розробок, одиниць
Усього	У т.ч. на замовлення організацій			Усього	У т.ч. контрактів з іноземними замовниками		
	м. Києва	України	Зарубіжжя				
40*	—	40*	—	148,7	—	2,23	2

* в т.ч. 38 – угоди та договори з юридичними та фізичними особами на підготовку наукових кадрів

V. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2013 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 76 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, проектів законів, пропозицій, аналітичних матеріалів, експертних висновків, методичних рекомендацій, з них впроваджено – 45. До вищих державних органів країни скеровано 28 розробок (в т.ч. Верховній Раді України – 7, Адміністрації Президента України – 4, міністерствам та відомствам – 17), з них впроваджено – 15.

Серед них:

Проекти законодавчих та нормативних актів щодо територій пріоритетного розвитку у гірських зонах України:

- Проект змін і доповнень до Закону України від 08.09.2005 № 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів».
- Проект Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України».
- Проект переліку пріоритетних видів економічної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України для затвердження Постановою Кабінету Міністрів України.
- Пропозиції щодо доповнень до Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку в частині інвестиційних проектів територій пріоритетного розвитку у гірських зонах України.

Автор: к.е.н., с.н.с. Жук П.В.

Направлено:

- Верховній Раді України (лист № 7/273 від 20.06.2013 р.);
- Міністерству економічного розвитку і торгівлі України (лист №7/274 від 20.06.2013 р.).

Проекти законодавчих актів та нормативних документів спрямовані на розв'язання комплексу проблем соціально-економічного розвитку гірських територій та розробки дієвого механізму їх державного регулювання, насамперед – створення преференційного інвестиційного режиму задля прискорення економічного розвитку депресивних гірських територій українських Карпат.

Впровадження:

- Верховна Рада України (лист № 03/4-630(162739) від 01.07.2013 р.);

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (лист № 2822-06/24714-12 від 16.07.2013 р.).

Науково-аналітична записка «Напрями та механізми забезпечення охорони довкілля й екологізації природокористування у прикордонних регіонах України в умовах євроінтеграції».

Автори: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н., с.н.с. Жук П.В., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І., к.е.н., с.н.с. Колодійчук І. А., к.е.н., с.н.с. Полюга В.О.

Направлено:

- Міністерству екології та природних ресурсів України (лист № 7/469 від 01.11.2013 р.);
- Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (лист № 7/470 від 01.11.2013 р.).

В науково-аналітичній записці обґрунтовано концептуальні засади досягнення екологічної безпеки України та її прикордонних регіонів в умовах євроінтеграції. Визначено напрями та механізми екологізації використання природних ресурсів у природоексплуатуючих секторах економіки Карпатського регіону. Сформульовано стратегічні цілі та завдання досягнення екологічної безпеки в транскордонному Карпатському регіоні України.

Впровадження: Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (лист № 04-17/12-1675 від 06.12.2013 р.).

Науково-аналітична записка «Світовий досвід використання та нарощування соціально-економічного потенціалу сільських територій».

Автори: д.е.н., доцент Борщевський В.В.; к.е.н., ст.н.с. Важинський Ф.А.; к.н.держ.упр., ст.н.с. Куліш І.М.; к.е.н. Крупін В.Є.; к.е.н., ст.н.с. Шевчук Я.В.; к.соц.н. Максименко А.О.; Злидник Ю.Р.

Направлена:

- керівнику Управління забезпечення зв'язків з КМУ Адміністрації Президента України (лист № 5/231 від 30.05.2013 р.);
- директору департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації (лист № 5/232 від 30.05.2013 р.);
- директору департаменту науково-освітнього забезпечення агропромислового виробництва та розвитку сільських територій

Міністерства аграрної політики та продовольства України (лист № 5/233 від 30.05.2013 р.).

В науково-аналітичній записці проаналізовано досвід розвинених держав та країн, що розвиваються щодо ефективного використання та нарощування соціально-економічного потенціалу сільських територій. Зокрема, наведено відповідні дані для країн ЄС, Азії (Китай, Індія), Південної Америки (Бразилія, Аргентина), а також США, Канади, Ізраїлю. Запропоновано можливі способи адаптації та використання досвіду щодо реалізації потенціалу сільських територій вищезазначених країн у вітчизняній практиці.

Впровадження:

- Управління забезпечення зв'язків з КМУ Адміністрації Президента України (лист № 29-04/69 від 7.06.2013 р.).
- Департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (лист № 01-8/204 від 3.07.2013 р.).

Науково-аналітична доповідь «Основний капітал Західного регіону України: сучасний стан і перспективні напрями модернізації».

Автори: д.е.н., проф. Ішук С.О., Ситар Л.Й., Ткач С.М., Лиса О.І.

Направлено: в Департамент регіональної політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Департамент інвестиційної політики та регіонального розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України; голові Львівської обласної державної адміністрації; головам обласних рад і департаменти економічного розвитку обласних державних адміністрацій 7-ми областей (Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської і Чернівецької) (лист № 6/532 від 11.12.2013 р.).

У доповіді наведено результати інтегральної оцінки основного капіталу в Україні і Західному регіоні. Відображено динаміку ключових показників основного капіталу за період 2001-2013 рр. Проведено діагностику техніко-економічного стану, руху та ефективності використання основного капіталу загалом і виробничій сфері зокрема (за видами економічної діяльності) в семи областях Західного регіону. Розраховано інтегральні індекси основного капіталу, на підставі значень яких окреслено перспективні напрями модернізації основного капіталу в Україні і регіоні, а також визначено форми модернізації капіталу, зокрема у промисловості і транспорті областей Західного регіону.

Впровадження:

- Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (лист №07-07/224 від 27.12.2013 р.);
- Тернопільська обласна рада (лист №09-1651 від 25.12.2013 р.).

Методичні рекомендації «Показники, індикатори та методичні прийоми оцінки використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України на засадах сталого розвитку».

Автори: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н., с.н.с. Жук П.В., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І., к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А., к.е.н., с.н.с. Полюга В.О.

Направлено: Міністерству екології та природних ресурсів України (лист № 1/170 від 11.04. 2013 р.).

В рекомендаціях запропоновано принципи та критерії визначення показників та індикаторів стану і рівня використання природних ресурсів регіону як важливого фактора сталого розвитку гірських територій. З урахуванням специфіки основних складових природно-ресурсного потенціалу запропоновано переліки показників та індикаторів з кількісними та якісними параметрами нормативних значень для оцінювання сталого використання окремих видів природних ресурсів гірського регіону, а також запропоновано методичні підходи для визначення інтегрального значення індексу сталості використання природних ресурсів Карпатського регіону України.

Впровадження: Міністерство екології та природних ресурсів України при підготовці матеріалів до проекту Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року (лист № 7626/11/10-13 від 29.04.2013 р.).

Пропозиції щодо законодавчих змін та взаємовідносин держави й інвесторів при вирішенні питань видобування газу колекторів щільних порід і сланцевого газу.

Автор: к.е.н., с.н.с. Жук П.В.

Направлено: Львівській обласній раді (лист № 7/228 від 27.05.2013 р.); Львівській облдержадміністрації (лист № 7/229 від 27.05.2013 р.).

Підготовлено пропозиції щодо законодавчих змін та взаємовідносин держави й інвесторів при вирішенні питань видобування газу колекторів щільних порід і сланцевого газу задля дотримання екологічної безпеки, запобігання негативному впливу на довкілля та забезпечення інтересів місцевих територіальних громад (на виконання доручення Президії НАН України лист № 9п/1462-8 щодо рішення Комітету Верховної Ради

України з питань екологічної політики, природокористування та наслідків Чорнобильської катастрофи від 04.07.2013 р. № 13/1 стосовно слухань на тему «Екологічні проблеми видобування сланцевого газу в Україні»). Пропозиції використані робочою групою Львівської обласної ради при проведенні економічного, юридичного, екологічного аналізу проекту угоди про розподіл вуглеводнів, що видобуватимуться у Львівській області.

Впровадження: Львівська обласна рада (лист № К-03-286 від 15.07.2013 р.; лист № К-03-247 від 26.06.2013 р.).

Пропозиції до проекту Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів в Україні на період до 2022 року (на виконання заходів, передбачених Національним планом дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (пункт 183.1).

Автор: к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Направлено: Державному агентству України з туризму та курортів (лист № 7/174 від 12.04.2013 р.; лист № 7/197 від 30.04.2013 р.).

Запропоновано низку доповнень щодо шляхів та способів підвищення ефективності виконання Програми, зокрема, за рахунок активізації міжнародного і транскордонного співробітництва з розвитку туризму, вдосконалення науково-методичного супроводу здійснення туристичної діяльності тощо. В пропозиціях до проекту Концепції сформульовані пріоритети розвитку туризму в Україні та напрями державної підтримки у розвитку туризму та курортів.

Впровадження: Державне агентство України з туризму та курортів (лист № 799/60/2-13 від 27.09.2013 р.).

Доповідна записка «Обґрунтування ролі метрополійних функцій обласних центрів у просторовому розвитку Західного регіону України».

Автори: д.е.н., с.н.с. М.І. Мельник, к.е.н, с.н.с. Шевчук А.В., к.е.н., доц. Чорний Р.С., к.е.н., с.н.с. Щеглюк С.Д., к.е.н. Кушнірецька О.В., Казьмір Л.П., Яремчук Р.С., Колодійчук А.В.

Направлено: Асоціації міст України (лист №1/428 від 11.10.2013 р.).

У аналітичній записці обґрунтовані рекомендації щодо врахування впливу соціально-економічного розвитку регіональних метрополій на прилеглу територію та скерування управлінських зусиль на посилення ролі інших населених пунктів в міській мережі регіону за рахунок

перебирання іншими містами частини метрополійних функцій, використані при обґрунтуванні стратегічних напрямів розвитку регіональних метрополій в контексті Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р.

Впровадження: Асоціація міст України Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування (лист №3-203 від 04.12.2013 р.).

Каталог інвестиційних проектів, програм та пропозицій у Львівській області (1991-2013 рр.).

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Ішук С.О.

Направлено: в Департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації; голові Львівської обласної ради; головам 6-ти постійних комісій Львівської обласної ради; головам 20-ти районних державних адміністрацій Львівської області (лист №6/464 від 30.10.2013 р.).

У каталозі систематизовано інформацію щодо інвестиційної діяльності у Львівській області за об'єктами інвестування, загальною вартістю проектів, джерелами інвестицій та термінами їх реалізації. Інвестиційні проекти, програми та пропозиції класифіковано за видами економічної діяльності і представлено у розрізі 20 адміністративних районів області.

Впровадження:

- Перемишлянська районна державна адміністрація (лист № 01-13/3944 від 12.11.2013 р.);
- Бродівська районна державна адміністрація (лист № 04.37-8/2928-1-10 від 27.11.2013 р.);
- Постійна комісія з питань регулювання земельних відносин, адміністративно-територіального устрою, планування території, архітектури та будівництва Львівської обласної ради (лист № К13-180 від 20.12.2013 р.).

Розробка стратегічного документу розвитку Львівщини на довгостроковий період.

Автори: д.е.н., доц. Борщевський В. В., д.е.н., проф. Садова У. Я.; д.е.н., ст.н.с. Шульц С. Л.; д.е.н., проф. Ішук С. О.; д.е.н., ст.н.с. Мельник М. І.; к.е.н., ст.н.с. Жук П. В.; к.е.н., ст.н.с. Матвеев Є. Е.; к.е.н., ст.н.с. Луцків О. М.; к.е.н., ст.н.с. Гулич О. І.; к.н.держ.упр., ст.н.с. Куліш І. М.; к.соц.н. Максименко А. О.

Проведено SWOT-аналіз соціально-економічного розвитку Львівщини. У межах якого виявлено основні потенційні зовнішні

можливості та загрози соціально-економічного розвитку Львівщини. Окреслено основні внутрішні конкурентні переваги та обмеження щодо регіонального розвитку Львівської області.

Впровадження: Департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської облдержадміністрації (Акт здачі-приймання науко-технічної продукції від 9.10.2013 р.).

Науково-аналітична доповідь «Інвестиційна діяльність у Львівській області: динаміка, тенденції, ефективність».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Іщук С.О.

Направлена: у Департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист № 6/554 від 11.12.2012 р.).

У доповіді наведено результати комплексної оцінки інвестиційної діяльності у Львівській області. Відображено динаміку інвестиційних процесів у регіоні за період 2001-2011 р. Проведено рейтингову оцінку ефективності капіталовкладень в області у розрізі її адміністративно-територіальних одиниць (районів та міст обласного значення). Визначено результативність впливу залучених інвестицій на показники соціально-економічного розвитку регіону. Окреслено перспективні напрямки активізації інвестиційної діяльності у Львівській області.

Впровадження: Департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист №1-41-2636 від 27.06.2013 р.).

Методичні рекомендації «Інтегральна оцінка основного капіталу регіону».

Автори: д.е.н. проф. Іщук С.О., к.е.н. Кушнірчук-Ставнича О.М., Ситар Л.Й.

Направлено: у Департаменти економічного розвитку 14 обласних державних адміністрацій (Волинської, Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей) (лист № 6/427 від 8.10.2013 р.).

Сформовано систему показників і розроблено методичний інструментарій інтегрального оцінювання стану, руху і ефективності використання основного капіталу регіону. На підставі використання індексного методу аналізу запропоновано математичний апарат для визначення впливу основного капіталу на валовий регіональний

продукт, а також оцінки динаміки рівня показників фондовіддачі і рентабельності основного капіталу. Обґрунтовано критерії вибору напрямів модернізації основного капіталу в регіоні.

Впровадження:

- Департамент економічного розвитку і торгівлі Одеської обласної державної адміністрації (лист № 2329/03.2-28/2812 від 22.10.2013 р.);
- Департамент економічного розвитку і торгівлі Волинської обласної державної адміністрації (вхідний лист № 1037/08-17/2-13 від 5.11.2013 р.);
- Департамент економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (вхідний лист № 07/15-910 від 7.11.2013 р.).

Наукова записка «Особливості формування і розвитку територіальних міграційних систем в Україні: регіональні аспекти».

Автори: колектив авторів під керівн. д.е.н., проф. Садової У.Я.

Направлена: директору департаменту економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист № 10/454 від 28.10.2013 р.).

Представлено методичний підхід та аналітично-розрахункові дані щодо визначення основних проблем, пов'язаних з організацією зв'язків українських трудових мігрантів, їх соціально-економічного генезису, а також обґрунтування і розробки найбільш важливих напрямів, механізмів та інструментів міграційної політики через формування територіальних міграційних систем.

Впровадження: департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист № 2-11-3839 від 30.10.2013 р.).

Доповідна записка «Методологічне обґрунтування активізації метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України».

Автори: д.е.н., с.н.с. М.І. Мельник, к.е.н, с.н.с. Шевчук А.В., к.е.н., доц. Зибарева О.В., к.е.н., с.н.с. Щеглюк С.Д., к.е.н. Кушнірецька О.В., Казьмір Л.П., Яремчук Р.Є., Колодійчук А.В.

Направлено:

- Департаменту економічного розвитку і торгівлі Чернівецької обласної державної адміністрації (лист №9/365 від 10.09.2013 р.);
- Чернівецькій міській раді (лист №9/365 від 10.09.2013 р.);

- Департаменту економічного розвитку Тернопільської обласної державної адміністрації (лист №1/429 від 11.10.2013 р.).

У доповідній записці обґрунтовані результати класифікації метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України, а також практичні пропозиції щодо їх активізації для уточнення стратегічних пріоритетів та при розробці програмних завдань соціально-економічного розвитку міста Чернівці.

Впровадження:

- Департамент економіки Чернівецької міської ради (лист № 02/01-17/1497 від 17.09.2013 р.);
- Департамент інфраструктури, містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Чернівецької обласної державної адміністрації (лист №01-06/360 від 17.09.2013 р.).

Аналітична записка «Особливості та пріоритети розвитку сільських територій Івано-Франківської області».

Автор: к.е.н. Крупін В. Є.

Направлена:

- директору департаменту агропромислового розвитку Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист № 5/462 від 30.10.2013 р.);
- голові постійної комісії з питань розвитку села, аграрної політики, використання земель та регулювання земельних відносин Івано-Франківської обласної ради (лист № 5/462 від 30.10.2013 р.).

У записці проаналізовано природно-ресурсний потенціал сільських територій, їх економічний та соціально-демографічний розвиток, оцінено інфраструктурне забезпечення сільських територій. Визначено основні характерні тенденції економічного розвитку та виявлено резерви підвищення його ефективності, а також окреслено основні пріоритетні напрями подальшого економічного розвитку.

Впровадження: Департамент агропромислового розвитку Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист № 779/01-18/03 від 14.11.2013 р.).

Науково-аналітична записка «Напрямки підвищення фінансової спроможності сільських територіальних громад Львівської області».

Автори: д.е.н., проф. Сторонянська І.З., Пелехатий А.І.

Направлена: головам Підберіздівської, Чижикивської, Чорнушовицької, Шегинської, Яворівської сільських рад (лист № 8/409 від 20.09.2013 р.).

В науково-аналітичній записці діагностовано проблеми забезпечення сільських територіальних громад фінансовими ресурсами в процесі соціо-економіко-екологічного розвитку території. Обґрунтовано шляхи зміцнення фінансової самостійності муніципальних утворень. Запропоновані основні напрямки підвищення фінансової спроможності сільських територіальних громад Львівської області.

Впровадження:

- Чижикивська сільська рада Пустомитівського району Львівської області (лист №02/17–289 від 23.09.2013 р.);
- Підберіздівська сільська рада Пустомитівського району Львівської області (лист №134 від 23.09.2013 р.);
- Чорнушовицька сільська рада Пустомитівського району Львівської області (лист №107 від 23.09.2013 р.).

Пропозиції до проекту Програми розвитку туризму та рекреації у Львівській області на 2014-2017 роки.

Автор: к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Направлено: Департаменту міжнародного співробітництва та туризму Львівської облдержадміністрації (лист № 7/506 від 15.11.2013 р.).

Пропозиції до проекту Програми містять комплекс заходів, з визначенням джерел та обсягів фінансування, термінів виконання та відповідальних виконавців, зокрема, розроблення програм розвитку екологічного туризму, сільського зеленого туризму на Львівщині, створення регіонального реєстру туристичних ресурсів тощо.

Впровадження: Департамент міжнародного співробітництва та туризму Львівської облдержадміністрації (лист № 2421 від 25.12.2013 р.).

Напрями удосконалення Програми сприяння розвитку підприємництва у м. Львові на 2014-2016 роки.

Автори: к.е.н., с.н.с. Максимчук М.В., к.е.н., с.н.с. Луцків О.М., к.е.н., доц. Назаркевич І.Б.

Сформульовано пропозиції щодо формування Програми сприяння розвитку підприємництва у м. Львові та запропоновано заходи реалізації Програми у розрізі визначених напрямів. Наведені висновки

та пропозиції використані при розробці проекту Програми сприяння розвитку підприємництва у м. Львові на 2014-2016 роки.

Направлена: Департамент економічної політики Львівської міської ради (лист № 3/496 від 15.11. 2013 р.).

Впровадження: Департамент економічної політики Львівської міської ради (лист № 23-вих-1205 від 19.11.2013 р.).

Науково-аналітична доповідь «Інтеграційний вибір України: соціальні, економічні та екологічні наслідки у регіональному вимірі».

Автори: колектив авторів під керівн. д.е.н.,проф. Кравціва В.С.

Направлено: Відділенню економіки НАН України (лист № 1/ 333 від 22.07.2013 р.).

Концепція реформування адміністративно-територіального устрою України.

Автори: д.е.н.,проф. Кравців В.С., к.е.н., с.н.с. Жук П.В.

Направлено: Відділенню економіки НАН України (лист №7/566 від 27.12.2013 р.).

Розглянуто коло найбільш важливих питань реформування адміністративно-територіального устрою України, децентралізації публічної влади та розширення прав і можливостей органів місцевого самоврядування в Україні з метою активізації територіального соціально-економічного розвитку та вирішення екологічних проблем.

Пропозиції щодо внесення змін у чинне міграційне законодавство України.

Автори: колектив авторів під кер. д.е.н., проф. Садової У.Я.

Представлено конструктивні пропозиції, зауваження та уточнення стосовно міграційного законодавства України, зокрема Законів України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про громадянство України» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України».

Направлено: Голові Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Верховної Ради України (Лист № 10/289 від 01.07.2013 р.).

Науково-аналітична записка «Соціально-економічний рівень розвитку областей Карпатського регіону» (на замовлення Посольства України в Республіці Польща, лист № 16-803-1045 від 13.05.2013 р.).

Автори: колектив авторів під керівн. д.е.н., проф. Кравціва В.С.

Підготовлено аналітичні матеріали для їх використання при розробці Карпатської стратегії та опрацювання окремої операційної програми ЄС для Карпатського регіону.

Направлено: Посольству України в Республіці Польща (лист № 1/226 від 24.05.2013 р.).

Науково-аналітична доповідь «Управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів Львівщини: проблеми та напрями підвищення ефективності».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Сторонянської І.З.

Направлена: голові Львівської обласної державної адміністрації; голові Львівської обласної ради; голові комісії з питань бюджету, соціально-економічного розвитку та комунальної власності Львівської обласної ради; директору Департаменту фінансів Львівської обласної державної адміністрації; начальнику Держфінінспекції у Львівській області; завідувачу навчально-методичного відділу державної служби фінансового моніторингу у Західному регіоні; головам райдержадміністрацій Львівської області (лист №8/528 від 6.12.2013 р.).

Науково-аналітична доповідь присвячена висвітленню проблем управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів та розробленню підходів до підвищення результативності їх використання. Основна увага сконцентована на питаннях оцінювання ефективності видатків на такі соціальні сфери як освіта та охорона здоров'я. Отримані результати сприятимуть підвищенню рівня прийняття управлінських рішень в процесі розподілу бюджетних коштів на місцевому рівні.

Доповідна записка «Оцінка структурних диспропорцій та пріоритетні напрями реалізації регіональної структурної політики».

Автори: д.е.н., с.н.с. Шульц С.Л., к.е.н., с.н.с. Максимчук М.В., к.е.н., с.н.с. Луцків О.М., к.е.н. Габрель М.С.

Направлена: Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист № 3/533 від 11.12. 2013 р.).

У доповідній записці визначено основні системоутворюючі проблеми регіонального розвитку та чинники, які їх зумовлюють, та не дозволяють підвищити ефективність економічних реформ в регіонах України і Львівській області зокрема. Для виявлення структурних диспропорцій економіки Львівщини здійснена оцінка економічного потенціалу регіону в розрізі його відтворювальної, галузевої, технологічної і територіальної структури. Подані пропозиції щодо підвищення ефективності реалізації структурної економічної політики в регіоні для врахування їх при визначенні пріоритетів структурної трансформації та розробці Стратегії розвитку Львівської області на 2014-2020 рр.

Пропозиції щодо розвитку прикордонних кластерів Львівщини.

Автори: д.е.н., проф. Мікула Н.А., к.е.н. Матвеев Є.Е., Цісінська О.Б.

Направлено: Львівська обласна рада (лист №4/256 від 23.08.2013 р.).

Подано пропозиції щодо розвитку прикордонних кластерів Львівщини як складової частини «Стратегії транскордонного розвитку співпраці Львівської області, Волинської області, Люблінського воєводства та Брестського регіону».

VI. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інститут регіональних досліджень є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва.

Рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-2018 рр., Інститут регіональних досліджень НАН України визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» та «Адміністративно-територіальний устрій».

Координація наукової діяльності з проблем регіональної політики у звітний період здійснювалась при підготовці концептуальних, прогнозних та аналітичних документів державного та регіонального значення, в ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів, при організації та проведенні конференцій, семінарів та круглих столів з:

– центральними, регіональними та місцевими органами влади:

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Державною міграційною службою України, Державним агентством України з туризму та курортів, Департаментом регіонального розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами; Комітетами Верховної Ради України: з питань науки та освіти; з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин; з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; Управлінням забезпечення зв'язків з КМУ Адміністрації Президента України; Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України;

Львівською, Волинською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою, Рівненською, Тернопільською облдержадміністраціями; Львівською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою обласними радами;

міськими радами м. Львова, Чернівців, Івано-Франківська; органами місцевої влади Львівської області;

– науковими установами НАН України:

ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України, Інститутом демографії та соціальних досліджень НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку» НАН України, Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститутом економіки промисловості НАН України, Інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Науково-дослідним центром індустріальних проблем НАН України, Інститутом географії НАН України, Інститутом екології Карпат НАН України, Західним науковим центром НАН та МОН України;

– вищими навчальними закладами:

Львівським інститутом банківської справи Університету банківської справи НБУ, Національним університетом «Львівська політехніка», Львівським національним університетом імені Івана Франка, Національним лісотехнічним університетом України, Національним університетом водного господарства та природокористування, Луцьким національним технічним університетом, Тернопільським національним економічним університетом, Львівською комерційною академією, Львівським національним аграрним університетом, Львівською державною фінансовою академією, Львівським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом та багатьма іншими установами.

У звітному році керівництво Інституту регіональних досліджень НАН України провело низку робочих зустрічей в обласних державних адміністраціях та обласних радах західних областей України, зокрема: 23.01.2013 р. – у Чернівецькій обласній державній адміністрації та Чернівецькій обласній раді; 15.02.2013 р. – у Тернопільській обласній державній адміністрації та Тернопільській обласній раді; 12.04.2013 р. – в Івано-Франківській обласній державній адміністрації; 22.04.2013 р. – з головою Львівської обласної державної адміністрації.

Згідно доручення голови Львівської обласної державної адміністрації розпочато роботу над проектом Програми зайнятості населення Львівської області на 2013-2017 рр., в якій беруть участь науковці відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону. На замовлення Департаменту економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської облдержадміністрації було виконано госпдоговірну роботу «Розробка стратегічного документу розвитку Львівщини на довгостроковий період». На замовлення Департаменту фінансів Львівської облдержадміністрації здійснено моніторинг стану виконання місцевих бюджетів Львівської

області за 2012 р. та аналіз ефективності використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів в галузі охорони здоров'я та освіти.

У звітному році Інститутом було укладено угоди про співпрацю із Городоцькою районною державною адміністрацією Львівської області та Головним управлінням Державної міграційної служби України у Львівській області.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку (Постанова Кабінету Міністрів України № 827 від 5.09.2012 р.). Д.е.н., проф. Садова У.Я. є членом Науково-експертної Ради з питань діяльності Державної міграційної служби України. К.е.н. Гулич О.І. входить до складу Науково-технічної ради Державного агентства України з туризму та курортів.

Д.е.н., проф. Кравців В.С. також входить до складу робочої групи з питань регіонального економічного розвитку Регіонального комітету з економічних реформ в Львівській області. К.е.н. Жук П.В. включений до складу робочої групи з створення Регіональної асоціації сталого розвитку Карпат. К.н.держ.упр. Біль М.М. – член міжвідомчої робочої групи з питань формування Програми зайнятості населення Львівської області на 2013-2017 роки. Д.е.н. Борщевський В.В. входить до складу робочої групи з розроблення Стратегії розвитку Львівської області на 2014-2020 роки з прогнозом до 2025 року.

Інститут є координуючим центром в Західному регіоні України з проблематики досліджень сталого розвитку Карпат. Зокрема, науковцями Інституту підготовлено пакет проектів законодавчих актів та нормативних документів, спрямованих на розв'язання комплексу проблем соціально-економічного розвитку гірських територій та формування дієвого механізму їх державного регулювання, які отримали схвальну оцінку Верховної Ради України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України й будуть використані у нормопроєктувальній роботі. Проект Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України» підтримано міжфракційним депутатським об'єднанням «Карпатська група» для внесення його на розгляд Верховної Ради. Пропозиції Інституту до проекту Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів в Україні на період до 2022 року враховані Державним агентством України з туризму та курортів та включені в остаточний варіант проекту Концепції, який схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України № 638-р від 1.08.2013 р. Пропозиції щодо взаємовідносин держави й інвесторів при вирішенні

питань видобування сланцевого газу задля дотримання екологічної безпеки та забезпечення інтересів місцевих територіальних громад використані робочою групою Львівської обласної ради при проведенні економічного, юридичного, екологічного аналізу проекту угоди про розподіл вуглеводнів, що видобуватимуться у Львівській області.

Інститут виступив основним організатором II Міжнародної науково-практичної конференції «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (м. Львів, 2-3.10.2013 р.). Обговорено широке коло теоретичних та прикладних питань міграційної проблематики, механізмів регулювання міграційних процесів, ролі державних, комерційних і громадських структур у регулюванні міграційних процесів, зарубіжного досвіду міграційної політики тощо. За результатами роботи конференції її учасниками ухвалено Рекомендації.

Розвивається співпраця з місцевими органами влади, зокрема налагоджено співпрацю із головами Підберізької, Чижиківської, Чорнушовицької, Шегинської, Яворівської сільських рад Львівської області з питань діагностики проблем забезпечення сільських територіальних громад фінансовими ресурсами та підвищення їх фінансової спроможності.

За тематикою досліджень проблем *транскордонного співробітництва* здійснювалася координація робіт з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Посольством України в Республіці Польща, Львівською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою обласними державними адміністраціями, Київським національним економічним університетом ім. Вадима Гетьмана, Донецьким національним університетом, Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Луцьким національним технічним університетом, Тернопільським інститутом соціальних та інформаційних технологій, Національним інститутом стратегічних досліджень та його регіональними філіалами у Львові та Ужгороді, Львівською обласною спілкою економістів України, Асоціацією органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати – Україна».

Зокрема, в рамках співпраці із Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у Львові Інститут виступив співорганізатором круглих столів «Єврорегіони як інноваційна форма розвитку транскордонного співробітництва України» (17.10.2013 р.) та «Пріоритети, механізми та інструменти

соціально-економічного розвитку периферійних територій західних регіонів України» (29.11.2013 р.).

На замовлення Посольства України в Республіці Польща підготовлено аналітичні матеріали «Соціально-економічний рівень розвитку областей Карпатського регіону» для використання при підготовці Карпатської стратегії та опрацювання питання запровадження окремої операційної програми ЄС для Карпатського регіону.

Інститут в особі д.е.н., проф. Кравців В.С. та д.е.н., проф. Мікули Н.А. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва.

У звітному році підписано Угоду щодо створення наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат» за участю української та польської сторін. Учасниками кластеру з української сторони є: Інститут регіональних досліджень НАН України, Головне управління статистики у Львівській області, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівська обласна спілка економістів України; з польської сторони – Статистичне управління Підкарпатського воєводства, Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава). Інститут визначено координуючою структурою роботи кластеру з української сторони.

В напрямі подальшого розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта». Угода щодо створення ННК «Економосвіта» була підписана у квітні 2003р. Інститутом регіональних досліджень НАН України, Інститутом економіки та менеджменту при Національному університеті «Львівська політехніка», Академією народного господарства (м.Тернопіль) та Львівським банківським інститутом Національного банку України. Установчі документи були затверджені Президентом НАН України, Міністром освіти і науки України та Головою НБУ. На даний час до складу комплексу також входять Львівська комерційна академія, Львівська державна фінансова академія, Луцький національний технічний університет та Ярославська державна вища технічно-економічна школа (Польща).

До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- кооперацію в питаннях забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів в сфері економічної діяльності

(залучення 7 науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу);

- підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних кадрів (підвищення кваліфікації 18 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу, захист на спеціалізованих радах Інституту 3 кандидатських та 2 докторських дисертацій фахівцями із установ-партнерів);
- спільна наукова діяльність (залучення науковців з установ комплексу до виконання 3 науково-дослідних тем Інституту, участь науковців Інституту у виконанні 3 науково-дослідних тем установ-партнерів);
- спільна видавнича діяльність (публікація 2 монографій та 2 збірників наукових праць);
- спільне проведення 5 науково-практичних конференцій з актуальних проблем економіки, зокрема: VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір» (м. Львів, 12-14.06.2013 р.); II Міжнародної науково-практичної конференції «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (м. Львів, 2.-3.10.2013 р.); II науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми управління ресурсами та економіка праці» (16-17.05.2013 р.) та ін.

Інститут бере також участь в роботі навчально-наукового центру з підготовки магістрів за спеціальностями «Економіка довкілля і природних ресурсів» з правами відділення цільової підготовки Національного університету водного господарства та природо-користування та Західного наукового центру НАН та МОН України.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є головою секції економіки Західного наукового центру НАН України і МОН України.

При Інституті діють 8 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр, а саме:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ (згідно Угоди від 15.07.2005 р.);
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (згідно Угоди від 4.11. 2005 р.);

- філія кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування (згідно Угоди від 3.11. 2006 р.);
- філія кафедри міжнародної економіки та маркетингу Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій (згідно Угоди від 10.01. 2008 р.);
- філія кафедри міжнародних економічних відносин Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно Угоди від 15.01.2008 р.);
- філія кафедри фінансів суб'єктів господарювання та державних фінансів Львівської державної фінансової академії (згідно Угоди від 14.12.2009 р.);
- філія кафедри економіки підприємництва та маркетингу у видавничо-поліграфічному комплексі України Української академії друкарства (згідно Угоди від 10.12.2010 р.);
- філія кафедри історії України та економічної теорії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (згідно Угоди від 5.12.2011 р.).

У рамках роботи філій кафедр здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

Зокрема, в рамках функціонування філії кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ у звітному році:

- проведено науковий семінар «Діагностика сучасних тенденцій розвитку фінансового сектору економіки» (26.04.2013 р.);
- підготовлено до друку та видано збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір»;
- здійснювалося керівництво дипломними роботами студентів та кандидатськими і докторськими дисертаціями.

До основних результатів роботи філії кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом у звітному році відноситься спільна організація та проведення науково-методичного семінару «Спеціальні методи наукових досліджень у галузі економіки: теорія та практика реалізації» (24.04.2013 р.) та науково-практичної конференції «Соціально-

психологічні та економіко-правові аспекти управління людськими ресурсами у XXI столітті» (05.06.2013 р.). Також здійснювалося залучення викладачів кафедри до виконання науково-дослідної теми «Формування і використання територіальних міграційних систем для забезпечення сталого розвитку регіонів» та керівництво дипломними роботами студентів.

В рамках роботи філії кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування у звітному році проводилось читання лекцій з курсу «Екологічне право» та керівництво магістерськими дипломними проектами.

Результатом діяльності філії кафедри історії України та економічної теорії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького у звітному році є: спільна підготовка навчального посібника «Мікроекономіка»; участь у міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрями інноваційного розвитку виробництва та переробки продукції АПК» (м. Львів, 22.05.2013 р.); публікація статей у збірнику наукових праць економістів-аграрників «Розвиток сільських територій. Організаційно-правові форми в сільському господарстві».

У рамках роботи філії кафедри фінансів суб'єктів господарювання Львівської державної фінансової академії у звітному році взято участь у проведенні круглих столів «Страховий ринок: сучасні виклики в умовах глобалізації» (28.02.2013 р.) та «Фінансово-економічні механізми стимулювання розвитку підприємництва» (23.05.2013 р.).

Співробітники Інституту взяли участь у розробці 3 НДР, які виконувались у вищих навчальних закладах, зокрема, у Львівській комерційній академії, Львівському національному аграрному університеті та Львівському інституті банківської справи Університету банківської справи НБУ.

У звітному році продовжувалася співпраця із Львівською обласною Малою академією наук. Молоді вчені Інституту вже традиційно були залучені до проведення III науково-практичної конференції учнів-членів Малої академії наук (МАН) України «Україна очима молодих» (м. Львів, 16-18.04.2013 р.). Зокрема, к.е.н. Є. Матвеев, к.е.н. Х. Притула, к.е.н. В.Крупін, к.е.н. С. Щеглюк, О. Демедюк, Ю. Злидник 17.04.2013 р. взяли участь у роботі двох секційних засідань цієї конференції. За підсумками роботи обох секцій було відзначено кращі доповіді.

Окремі чисельні показники співпраці
Інституту регіональних досліджень НАН України
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України
(МОН України)

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна їх кількість на 31.12.13	27
	укладених у звітному році	–
	із Хмельницьким національним університетом із Університетом економіки та підприємництва (м. Хмельницький) (назва договору (-ів), які укладені у звітному році)	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	<i>ФІЛІЙ КАФЕДР</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.13	8
	створених у звітному році	–
	(назва вищого навчального закладу та філії кафедри, створеної у звітному році)	
	<i>ФАКУЛЬТЕТІВ</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.13	–
	створених у звітному році	–
	<i>ЛАБОРАТОРІЙ</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.13	–
	створених у звітному році	–
	<i>ІНШИХ СПІЛЬНИХ СТРУКТУР (ІНСТИТУТІВ, ЦЕНТРІВ, ОСЕРЕДКІВ ТОЩО)</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.13	2
	створених у звітному році	1
	(назва вищого навчального закладу та спільної структури, створеної у звітному році)	
3.	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2012/2013 навчальному році проходили магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці	2
	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2013/2014 навчальному році проходять магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці	–
4.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	5
	у тому числі:	
	– тем НДР	5
	– проектів Державного фонду фундаментальних досліджень	–
	– проектів, що фінансуються зарубіжними та міжнародними організаціями (фондами)	–

5.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> працювали викладачами в системі освіти, всього	12
	у тому числі:	
	– академіків НАН України	–
	– членів-кореспондентів НАН України	–
	очолюють:	
	кафедри	4
	факультети	–
6.	Кількість вчених-освітян, які <u>у звітному році</u> входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	13
7.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	6
8.	Кількість студентів, які <u>у звітному році</u> виконували в науковій установі дипломні роботи	5
9.	Кількість студентів, які <u>у звітному році</u> проходили практику в науковій установі	5
10.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу <u>у звітному році</u>	5
	з них у шкільні роки займалися в гуртках Малої академії наук учнівської молоді	–
11.	Кількість опублікованих спільно з освітянами <u>у звітному році</u> монографій	5
12.	Кількість опублікованих <u>у звітному році</u> :	
	підручників для вищої та	–
	середньої школи	–
	навчальних посібників для вищої та	–
	середньої школи	–
13.	Кількість наукових співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які <u>у звітному році</u> підвищували кваліфікацію у науковій установі	24
14.	Кількість аспірантів-цільовиків та	–
	докторантів, які <u>у звітному році</u> проходили підготовку в науковій установі за направленням вищого навчального закладу, установи МОН України	–
15.	Кількість аспірантів та здобувачів кандидатського ступеня з вищих навчальних закладів та установ МОН України, прикріплених <u>у звітному році</u> до наукової установи для підготовки та складання кандидатського іспиту зі спеціальності	5
16.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених <u>у звітному році</u> на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	5
	у тому числі:	
	на здобуття докторського ступеня	3
	на здобуття кандидатського ступеня	2

VII. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2013 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Кількість учасників (в т. ч. з країн далекого зарубіжжя, з країн СНД)	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	5
Науково-методичний семінар «Спеціальні методи наукових досліджень у галузі економіки: теорія та практика реалізації»	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом	24 квітня 2013 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обговорено теоретичні основи та результати моделі демографічного прогнозування та статистичні методи оцінки та аналізу глобалізаційних процесів у вищій освіті
II науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми управління ресурсами та економіка праці»	Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України	16-17 травня 2013 р.	м. Львів, Львівський інститут банківської справи УБС НБУ	Обговорено проблеми економіки праці та соціально-трудових відносин, особливості управління людськими ресурсами в умовах постіндустріального суспільства. Опубліковано матеріали конференції
Науково-практична конференція «Соціально-психологічні та економіко-	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління	5 червня 2013 р.	м. Львів, Львівський інститут Міжрегіональної академії	Проблематика конференції: - Соціально-психологічні аспекти управління людськими ресурсами; - Інституціональні та ре-

1	2	3	4	5
правові аспекти управління людськими ресурсами у XXI столітті»	персоналом		управління персоналом	гіональні особливості управління людськими ресурсами; - Міграція людських ресурсів як чинник формування нового глобального світу. Опубліковано доповіді конференції.
Науковий семінар «Міграційні процеси в світлі нових інтеграційних перспектив України»	Львівський національний університет імені Івана Франка	25 червня 2013 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обговорено сучасні тенденції міграційних процесів у їх взаємозв'язку з головними напрямками та рівнем глибини потенційної інтеграції України у регіональні та субрегіональні утворення.
Засідання учасників наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластера «Інфостат Україна-Польща»	Головне управління статистики у Львівській області, Львівська обласна спілка економістів України, Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув)	9 вересня 2013 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обрано керівні органи кластера. Відбулася презентація проекту веб-порталу «Інфостат Україна-Польща». Обговорено плани роботи з розгортання діяльності кластера.
II Міжнародна науково-практична конференція «Міграційні процеси в	Національний університет «Львівська політехніка», Львівський інститут банківської	2-3 жовтня 2013 р.	м. Львів, НУ «Львівська політехніка»	Тематичні напрямки: 1. Соціально-економічні основи міграції та територіальні міграційні системи: виклики XXI століття. 2. Макроекономічні та

1	2	3	4	5
Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка»	справи Університету банківської справи Національного банку України			<p>регіональні аспекти формування і розвитку територіальних міграційних систем: діагностика, аналіз, прогноз.</p> <p>3. Функції територіальних міграційних систем: інституційно-правова та соціально-економічна регламентація.</p> <p>4. Суспільні та громадські ініціативи в сфері регулювання міграційних процесів у регіоні: міжкультурний діалог та соціальна взаємодія.</p> <p>Обговорено широке коло теоретичних та прикладних питань міграційної проблематики, механізмів регулювання міграційних процесів, функцій та наслідків міграції, ролі державних, комерційних і громадських структур у регулюванні міграційних процесів, зарубіжного досвіду міграційної політики тощо.</p> <p>Науково обґрунтовані рекомендації з питань удосконалення міграційної політики надіслано у центральні органи влади та органи місцевого самоврядування.</p> <p>Опубліковано матеріали конференції</p>

1	2	3	4	5
<p>VII Міжнародна конференція «Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід»</p>	<p>Львівський національний університет імені Івана Франка; Львівська обласна рада; Львівська міська рада; Тернопільський національний педагогічний університет; Львівська обласна організація Національної спілки краєзнавців України</p>	<p>4-6 жовтня 2013 р</p>	<p>м. Львів, географічний факультет Львівського національного університету ім. І.Франка</p>	<p>Тематичні напрямки: - геопросторові аспекти туристичної діяльності інноваційної форми туризму; - актуальні проблеми краєзнавства і міжнародного туризму; - суспільно-політичні проблеми у туризмі. Опубліковано збірники матеріалів конференції.</p>
<p>Зустріч науковців Інституту з президентом Академічного робочого кола «Україна» (м. Мюнхен), віце-президентом Міжнародної української економічної асоціації Іво Полуляхом (м. Мюнхен, ФРН)</p>		<p>8 жовтня 2013 р.</p>	<p>м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України</p>	<p>Заслухано доповідь І. Полуляха на тему «Глобалізація і проблема суверенності національних держав».</p>
<p>Міжнародний круглий стіл «Екологічні проблеми в</p>	<p>Ярославська державна вища технічно-економічна</p>	<p>11 жовтня 2013 р.</p>	<p>м. Ярослав (Польща), Державна вища</p>	<p>Обмін інформацією та досвідом щодо вирішення екологічних проблем та охорони</p>

1	2	3	4	5
українсько-польському транскордонному регіоні та шляхи їх вирішення»	школа ім. Броніслава Маркевича		технічно-економічна школа	навколишнього середовища в транскордонних регіонах Польщі та України та можливостей використання інструментів ЄС для їх вирішення; налагодження співпраці між фахівцями з різних областей охорони навколишнього середовища. Доповіді учасників опубліковані в окремій монографії.
Круглий стіл «Єврорегіони як інноваційна форма розвитку транскордонного співробітництва України»	Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Львові	17 жовтня 2013 р.	м. Львів, Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Львові	Обговорено сутність та роль єврорегіонів у розвитку прикордонних регіонів, а також сучасні процеси і тенденції євро-регіонального співробітництва
Круглий стіл на тему “Просторові аспекти метрополізації в Польщі”	Кафедра економічної та соціальної географії географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка	24 жовтня 2013 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Висвітлено просторові аспекти метрополізаційних процесів у Польщі (доповідач: д-р Бартош Бартошевич, кафедра організації середовища і просторової політики географічного факультету Лодзького університету). Обговорено проблематику розвитку процесів метрополізації в Україні та Польщі. Матеріали доповіді опубліковані в журналі «Регіональна економіка».

1	2	3	4	5
Круглий стіл «Пріоритети, механізми та інструменти соціально- економічного розвитку периферійних територій західних регіонів України»	Регіональний філіал Націо- нального інституту стратегічних досліджень в м. Львові, Львівська обласна рада, Громадська рада при Львівській ОДА	29 листо- пада 2013 року	м. Львів, Регіональ- ний філіал Національ- ного інституту strate- гічних дослі- джень в м. Львові	Представлено аналітичну доповідь щодо пріоритетів, механізмів та інструментів соціально-економічного розвитку периферійних територій західних регіонів України, обговорено сучасні проблеми і перспективи розвитку сільських тери- торій. Сформовано реко- ментації для Львівської облдержадміністрації щодо ефективного соціального- економічного розвитку периферійних та сільських територій західних областей.

VIII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук ред. В.С.Кравців. – Львів, 2013. – Том 1. Екологічна безпека та природно-ресурсний потенціал / відп. ред. В.С.Кравців. – 2013. – 336 с.
2. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук ред. В.С.Кравців. – Львів, 2013. – Том 2. Соціально-демографічний потенціал / відп. ред. У.Я. Садова. – 2013. – 454 с.
3. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук ред. В.С.Кравців. – Львів, 2013. – Том 3. Промисловий потенціал / відп. ред. Шульц С.Л. – Львів, 2013. – 292 с.
4. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку : монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. В.С. Кравців. – Львів, 2013. – Том 4. Сільські території / відп. ред. В.В. Борщевський. – 2013. – 344 с.
5. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук ред. В.С.Кравців. – Львів, 2013. – Том 5. Малі міста / відп. ред. Л.Т. Шевчук. – 2013. – 284 с.
6. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку : монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. В.С. Кравців. – Львів, 2013. – Том 6. Фінансовий потенціал / відп. ред. І.З. Сторонянська. – 2013. – 300 с.
7. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку : монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. В.С. Кравців. – Львів, 2013. – Том 7. Інвестиційна діяльність / відп. ред. С.О. Ішук. – 2013. – 204 с.
8. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук ред. В.С.Кравців. – Львів, 2013. – Том 8. Транскордонне співробітництво / відп. ред. Н. А. Мікула – 2013. – 372 с.

9. Левицька О.О. Кадрова політика у системі охорони здоров'я регіону: напрямки формування та реалізації: монографія / Ольга Левицька. – Львів: Ліга-Прес, 2012. – 320 с. (Ум.друк.арк. – 18,6 д.а.).
10. Стратегічні пріоритети та механізми інноваційного розвитку сільських територій Західного регіону України : монографія [За ред. В. Борщевського, Т. Васильціва]. – Львів: Апріорі, 2013. – 164 с. (Ум.друк.арк. – 11 д. а.).
11. Інфраструктурне забезпечення розвитку транскордонних ринків праці в Україні / Н.А. Мікула, Ю.О. Цибульська та ін.; відп. редактор д.е.н., проф. Н.А. Мікула. – Львів: Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України, 2013. – 202 с.
12. Чорна Н.П. Інноваційний розвиток сфери виробництва продуктів харчування та ризики продовольчої безпеки : монографія / Н.П. Чорна / – Львів: Ліга-Прес, 2012. – 296 с.
13. Берлінг Р.З. Державне адміністрування у системі формування еколого-економічного потенціалу поводження з твердими відходами / Р.З. Берлінг // [монографія]. – Львів: «Ліга-Прес», 2013. – 168 с.
14. Чорний Р.С. Розвиток трудового потенціалу просторових форм організації українського суспільства: монографія / Р.С. Чорний. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2013. – 384 с.
15. Павлов В.І., Сташук А.В. Басейнове управління водними ресурсами: досвід та пріоритети / В.І. Павлов, А.В. Сташук // [монографія]. – Рівне: НУВГП, 2013.
16. Павлов В.І., Акімова Л.М. Формування системи ідентифікації товарів в Україні / В.І. Павлов, Л.М. Акімова // [монографія]. – Рівне: НУВГП, 2013. – 178 с.
17. Павлов В.І., Пісний Б.М. Формування системи захисту споживчих інтересів в Україні / В.І. Павлов, Б.М. Пісний // [монографія]. – Рівне: НУВГП, 2013. – 251 с.
18. Poland-Ukraine: Border Regions Development and Gross-Border Cooperation. Jaroslaw, 2013. – 160 с.
19. Lviv and Lodz: at the turn of 20th Century. – Structure of Social Space / [Edited by Mykola Habrel, Monika Mularska-Kucharek]. — Wydawnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. — Lodz, 2013. — 190 p.
20. Lviv and Lodz : at the turn of 20th Century. — Structure of Economic Space / [Edited by Mykola Habrel, Bartosz Bartosiewicz]. — Wydawnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. – Lodz, 2013. — 140 p.

**Підручники, навчальні посібники, брошури,
науково-популярні видання:**

1. Стадницький Ю.І., Просторова організація систем послуг : словник-довідник / Ю.І.Стадницький, М.П. Мальська – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 269 с.

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал “Регіональна економіка”* . У 2013 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 73,08 д. а.

Інститутом видається *збірник наукових праць “Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України”* (Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 13522-2406ПР, видане Міністерством юстиції України 14.12.2007 р.),. ISSN 2071–4653. Протягом 2013 р. надруковано 7 випусків збірника загальним об’ємом 159,18 д.а.:

1. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Структурна перебудова економіки: регіональний аспект (Збірник наукових праць). / НАН України. Інститут регіональних досліджень; редкол.: відп. ред. В.С. Кравців. – Львів, 2012. – Вип. 3 (95). – 344 с.
2. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір (Збірник наукових праць). / НАН України. Інститут регіональних досліджень; редкол.: відп. ред. В.С. Кравців. – Львів, 2013. – Вип. 1 (99). – 599 с.
3. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Метрополійні функції обласних центрів Західного регіону: [зб. наук, пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2013. – Вип. 2 (100). – 260 с.
4. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Територіальні міграційні системи: теорія і практика [редкол.: відп. ред. В.С. Кравців] // НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2013. – Вип. 3(101). – 450 с.
5. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Механізми взаємодії суб’єктів економічних відносин у транскордонному просторі [зб.наук.пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2013. – Вип. 4 (102). – 450 с.

6. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Основний капітал регіону та ефективність його використання: [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2013. – Вип. 5(103). – 236 с.
7. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Пріоритети та механізми соціально-економічного розвитку сільських територій : [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; відп. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2013. – Вип. 6 (104). – 420 с.

Науковці Інституту також висвітлювали актуальні проблеми соціально-економічного розвитку держави та її регіонів у засобах масової інформації, зокрема, передачах Львівського телебачення та радіо. Так, 16.10.2013 р., 28.11.2013 р та 18.12.2013 р. д.е.н. Борщевський В. В. брав участь у програмах «*Вечір у Львові*» на ТРК «*Львів*»; 23.10.2013 р. проф. Садова У.Я. брала участь у прямому ефірі Львівського телебачення (ТРК «*Львів*»). Д.е.н. Борщевський В. В. також брав участь у передачах Львівського радіо: «Ринкові механізми розвитку сільськогосподарської кооперації» (22.03.2013 р.) та «Реалії села» (4.12.2013 р.).

У друкованих засобах масової інформації опубліковано 8 статей (у т.ч. в газетах «День», «Україна молода», «Слово просвіти», «Кримська світлиця»).

В цілому за 2013 р. науковцями Інституту опубліковано 387 наукових статей, в т.ч. 64 – в зарубіжних виданнях.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за рік становить 754,45_д.а., з них співробітникам Інституту належить 546,34 д.а.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2013 р.

Монографії					Статті, <i>кількість</i>				
Кількість	Обсяг (обл.-вид. арк.)				у вітчизняних виданнях	у зарубіжних виданнях	у препринтах	у наукових фахових журналах (вітчизн і зарубіжн.), що входять до міжнародних баз даних	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20	355,8	-	1	8	323	64	—	43	228

Видання монографій

Видавництво «Наукова думка»		Видавничий дім «Академперіодика»		Інші видавництва		Поза видавництвами		Зарубіжні видавництва	
кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)
—	—	—	—	7	104,71	10	217,09	3	34,0

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2013 р. розвивалося міжнародне наукове співробітництво Інституту із науково-дослідними установами країн ЄС (Польщі, ФРН, Угорщини, Словаччини), а також із науковими закладами країн СНД (Росії, Білорусі). Співробітництво здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами :

- Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща).
- Географічним факультетом Лодзького університету (Польща);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м. Мінськ, Білорусь);
- Інститутом проблем економічного відродження (м. Санкт-Петербург, Росія);

За сприяння Посольства України у Республіці Польща налагоджено співпрацю із провідними інститутами економічного профілю Польської академії наук у Варшаві – Інститутом географії та просторового загосподарювання та Інститутом розвитку села та землеробства.

Підписано 3 нові угоди про міжнародне наукове співробітництво з: Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест), Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава) та Інститутом економіки і управління в медицині та соціальній сфері (м. Краснодар, Росія).

20 березня 2013 р. підписано Угоду про створення наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща». Метою створення цього кластеру є об'єднання зусиль щодо спільного інформаційно-статистичного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону, використання потенціалу транскордонного співробітництва, надання інформаційних, маркетингових, фінансових та інших можливостей для формування передумов прийняття обґрунтованих управлінських рішень. З української сторони Угоду підписали Інститут регіональних досліджень НАНУ, Головне управління статистики у Львівській області, Львівський Національний університет імені Івана Франка, Львівська обласна спілка економістів України. З польської сторони – Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти ГУС Польщі (м. Варшава). 9 вересня 2013 року створено робочі органи

кластеру. Координуючою структурою кластеру з української сторони визначено Інститут регіональних досліджень НАН України (м Львів), з польської сторони – Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув). У найближчих планах роботи кластеру є також підготовка та реалізація спільного проекту щодо інформаційного забезпечення місцевого самоврядування на сільських прикордонних територіях України та Польщі, у рамках якого у 2014 р. планується провести спільну конференцію щодо проблем розвитку сільських територій.

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітному році були:

- Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів;
- Соціально-економічні та еколого-економічні дослідження Карпатського регіону;
- Просторовий розвиток регіонів.

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій та семінарів, публікація статей у виданнях установ-партнерів, координація наукових досліджень визначеної тематики, підготовка спільних проектів, монографій тощо.

За звітний період науковцями Інституту опубліковано 64 статті та 60 тез в зарубіжних наукових виданнях загальним обсягом 52,9 д.а. В т.ч. у виданнях країн далекого зарубіжжя (ЄС) опубліковано 44 статті та 35 тез, країн СНД – 20 статей та 25 тез. Закордонними науковцями опубліковано 10 статей в наукових виданнях Інституту загальним обсягом 7,5 д.а.

Інститут був безпосереднім співорганізатором 5 міжнародних конференцій та семінарів в Україні, до участі в яких було залучені закордонні науковці, та 1 – у Польщі.

Інститут виступив основним організатором II Міжнародної науково-практичної конференції «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (м. Львів, 2-3.10.2013 р.). В конференції взяли участь відомі українські та іноземні вчені із США, Німеччини, Польщі, Росії, фахівці з Іспанії, Італії, Китаю.

Спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою ім. Броніслава Маркевича та Інститут виступив співорганізатором круглого столу «Екологічні проблеми в українсько-польському транскордонному регіоні та шляхи їх вирішення», який відбувся 11 жовтня 2013 р. у м. Ярославі (Польща). Мета цієї зустрічі

полягала в обговоренні проблем охорони навколишнього середовища в транскордонних регіонах Польщі та України і можливостей використання інструментів ЄС для їх вирішення, налагодження співпраці між фахівцями з різних областей охорони навколишнього середовища, інтеграції польських та українських вчених та фахівців у сфері природоохоронної діяльності у єдину мережу. В рамках проведення круглого столу науковцями Інституту було виголошено 5 доповідей.

За результатами роботи круглого столу спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою опубліковано монографію на англійській мові «Poland-Ukraine: Border Regions Development and Cross-Border Cooperation» («Польща-Україна: розвиток прикордонних регіонів і транскордонне співробітництво»).

Також опубліковано 2 монографії англійською мовою спільно із Лодзьким університетом

- Lviv and Lodz: at the turn of 20th Century. — Structure of Economic Space / [Edited by Mykola Habrel, Bartosz Bartosiewicz]. — Wydawnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. — Lodz, 2013. — 140 p. (Львів-Лодзь на зламі XX та XXI століть. – Структура економічного простору).
- Lviv and Lodz : at the turn of 20th Century. — Structure of Social Space / [Edited by Mykola Habrel, Monika Mularska-Kucharek]. — Wydawnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. — Lodz, 2013. — 190 p. (Львів-Лодзь на зламі XX та XXI століть. – Структура соціального простору).

Спільно із Жешувським університетом завершено підготовку до друку монографії «Conditions and source of enterprise development in the region» («Умови та джерела розвитку підприємництва в регіоні») (на англійській мові).

З проблематики впливу глобалізаційних та інтеграційних процесів на соціально-економічний розвиток України та її регіонів науковці Інституту взяли участь у низці міжнародних конференцій та форумів, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Регіональні аспекти світової політики, економіки, мови та культури» (м. Челябінськ, Росія, 17.04.2013); Міжнародній науковій конференції «Проблеми сучасної Європи – в суспільстві, економіці, політиці, культурі» (м. Ярослав, Польща, 18.04.2013); Міжнародному форумі «Інноваційні технології в економічній та бізнес-освіті (м. Гомель, Білорусь, 21-23.05.2013); Міжнародному науково-практичному конгресі «Економічний розвиток країн Євросоюзу та країн СНД в

умовах глобалізації» (м. Берн, Швейцарія, 31.05.2013); XXII Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку національної економіки в умовах глобалізації» (м. Київ, 14-15.06.2013); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір» (м. Львів, 12.06-14.06 2013.); Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток економічної системи в умовах глобалізації та євроінтеграції» (м. Дніпропетровськ, 5-6.07.2013); IV Міжнародному Конгресі «Світове українство як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті» (м. Львів, 23-24.08.2013); IX Міжнародній науково-практичній конференції «Східне партнерство-2013» (м. Прага, Чехія, 17-15.09. 2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів» (м. Одеса, 19-20.09.2013); Міжнародному форумі «Проблеми та перспективи розвитку співробітництва між країнами Південно-Східної Європи та ГУАМ» (м. Ростов-на-Дону, Росія, 21-23.09.2013); Варшавському регіональному форумі-2013 «Територіальний капітал – поняття, показники і політика» Forum 2013 (м. Варшава, 8-12.10.2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Трансформація національних моделей економічного розвитку в умовах глобалізації» (м. Київ, 20-22.11.2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Соціальна сфера суспільства: інноваційні тенденції розвитку» (м. Краснодар, Росія, 25.11.2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-демографічні зрушення в Україні: чинники та перспективи» (м. Київ, 17.12.2013) та ін.

У звітному році науковці Інституту брали участь у роботі міжнародних конференцій та семінарів з проблематики сталого розвитку Карпатського регіону, зокрема у: Міжнародній науково-практичній конференції «Збалансований розвиток туристичних регіонів: національний і світовий досвід» (м. Львів, 25-26.05.2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Активність господарюючих суб'єктів у змінних економічних умовах» (м. Ярослав, Польща, 20-21.06.2013); Міжнародному науково-практичному форумі «Теоретичні і практичні аспекти використання ресурсоощадних технологій для підвищення ефективності агропромислового виробництва і розвитку сільських територій» (м. Львів, 18-20.09.2013); XI конференції Європейської мережі сільського розвитку (XI European Rural Development Network Conference) (Дженерал-Бертело, Румунія, 3-4.10.2013); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід»

(м. Львів, 4-6.10.2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Членство Польщі в Європейському Союзі та розвиток малих міст — просторовий аспект» (Лодзь-Унейов, Польща, 4-5.11.2013); Міжнародній конференції «Екологічна ситуація в Карпатах на початку XXI століття: сучасний стан і шляхи вирішення» (м. Львів, 5.12.2013) та ін.

Вчені Інституту також взяли участь у конференціях, засіданнях та круглих столах, присвячених питанням транскордонного співробітництва та європейської інтеграції, серед яких: Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток економік єврорегіонів: макро- та макrorівнів» (м. Київ, 29-30.03. 2013); Школа международной интеграции и приграничного сотрудничества (м. Белгород, Росія, 8-12.04.2013); Міжнародна науково-практична конференція «Державна статистика в управлінні процесами розвитку прикордонних територій» (Ланцут-Жешув, Польща, 27-28.06.2013); Міжнародний науково-практичний семінар «Європейська інтеграція: досвід Польщі та України» (Луцьк-Світязь-Люблін, 5-9.09.2013); семінар «Досвід Вишеградських держав у сфері стратегічного планування та фандрейзингу для агенцій регіонального/місцевого розвитку Карпатського Єврорегіону» (м. Львів, 10.09.2013); VI українсько-польська зустріч «Україна та Польща перед викликами XXI ст.» (м. Яремче, 20-22.09.2013); круглий стіл «Єврорегіони як інноваційна форма розвитку транскордонного співробітництва України» (м. Львів, 18.10.2013); III міжнародний семінар «Транскордонне співробітництво як форма розвитку міжнародної інтеграції» (м. Луцьк, 19.10.2013); Польсько-український семінар «Транскордонне співробітництво в Карпатському регіоні у галузі зрівноваженого туризму» (м. Львів, 30.10.2013) тощо.

Всього науковці Інституту взяли участь у 34 міжнародних конференціях та семінарах за кордоном та 85 в Україні.

Спільно із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук підготовлено заявку на спільне виконання наукового дослідження за темою: «Багатофункціональний розвиток сільських територій як фактор підвищення їх соціально-економічного потенціалу». Метою пропонованого спільного проекту є дослідження теоретичних та прикладних аспектів багатофункціонального розвитку сільських територій Польщі та України. Заявка знаходиться на розгляді Польської академії наук.

Протягом 2013 року здійснено 14 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у конференціях, зустрічах та переговорах, в т.ч.

10 – за безвалютним обміном. За цей період прийнято 10 іноземних вчених.

8 жовтня 2013 року в Інституті регіональних досліджень НАН України відбулася зустріч науковців Інституту з президентом Академічного робочого кола «Україна» (м. Мюнхен), віце-президентом Міжнародної української економічної асоціації, доктором економічних наук Іво Полуляхом (м. Мюнхен, ФРН), який прочитав лекцію на тему «Глобалізація і проблема суверенності національних держав». У ході дискусії обговорено питання місця України в сучасному світі та перспектив європейської інтеграції України.

3-4 грудня 2013 року Інститут відвідав представник Інституту аграрної економіки Румунської академії ст.н.сп., др. М. Войцилас. Досягнуто домовленості про підготовку та реалізацію спільних науково-дослідних проектів з проблематики розвитку сільських територій. У рамках угоди про співробітництво у жовтні в Інституті було проведено круглий стіл «Просторові аспекти метрополізації в Польщі» за участю польського науковця з Лодзького університету д-ра Б. Бартосевіча.

Молодий науковець Інституту к.е.н., с.н.с. Крупін В.Є. на запрошення Інституту аграрної економіки Румунської академії у жовтні 2013 р. взяв участь у IX конференції Європейської мережі сільського розвитку «Трансформації ЄС при спільній аграрній політиці 2007-2013 рр. та перспективи сільського розвитку у майбутньому програмному періоді 2014-2020 pp.» (XI European Rural Development Network Conference “EU Transformations under CAP 2007-2013 and Rural Development Perspectives in the Future Programing Period 2014-2020”) (м. Генерал-Бартелот, Румунія). Ще один молодий вчений Інституту к.е.н., с.н.с. Матвеев Є.Е. взяв участь в Російській літній школі з інституціонального аналізу (Russian Summer School on Institutional Analysis) (м. Москва, 29.06–5.07.2013).

Інститут регіональних досліджень НАН України в особі д.е.н., проф. Кравціва В.С. та д.е.н., проф. Мікули Н.А. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової координаційної ради з питань міжрегіонального співробітництва. Вчені Інституту беруть участь у засіданнях Асоціації органів місцевого самоврядування «Євро регіон Карпати – Україна».

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської Академії природничих наук (м. Ганновер) та членом-кореспондентом Російської академії природознавства.

У 2014 році основна увага у питаннях міжнародного співробітництва буде приділена організації спільних досліджень з питань розвитку сільських територій, процесів метрополізації та соціально-економічних аспектів розвитку прикордонних територій, а також розгортанню діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластера «Інфостат Україна-Польща». Передбачаються підготовка спільних проєктів, публікація спільних видань та проведення спільних конференцій, відрядження працівників Інституту в закордонні наукові установи–партнери та прийом іноземних вчених з цих країн в рамках безвалютного еквівалентного обміну.

Х. КАДРИ

На кінець звітнього року в Інституті працювало 131 працівників разом з 13 сумісниками.

Серед 78 наукових працівників (сумісників – 12) докторів наук – 18 (сумісників – 7), кандидатів наук – 42 (сумісників – 5). Середній вік докторів наук – 54 роки, кандидатів наук – 42 роки, наукових працівників – 44 роки. Загальна характеристика кадрів наведена у формі 1-к (у Додатку).

Показники підготовки наукових кадрів

Згідно з постановою Президії НАН України №301 від 03.11.04 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. Загалом у звітньому році співробітниками, докторантами, аспірантами Інституту було захищено 4 докторські та 5 кандидатських робіт. 2 дисертації співробітників Інституту були захищені на засіданнях спеціалізованої вченої ради Інституту Д 35.154.01, одна докторська та одна кандидатська дисертації – в інших спецрадах.

Всього на засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», за звітний рік в Інституті захищено 5 докторських (з них 3 – докторантами та співробітником Інституту) і 3 кандидатські дисертації (аспірантами Інституту). Захисту дисертацій у формі наукових доповідей не було.

На засіданнях спеціалізованої вченої ради К 35.154.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» за звітний рік захищено 4 кандидатські дисертації, з яких 1 – аспірантом Інституту.

Відомості про роботу аспірантури та докторантури

Аспірантура

У 2013 році на навчання в аспірантурі було зараховано 8 осіб, з них 3 – з відривом від виробництва, 5 – без відриву від виробництва.

Закінчили навчання в аспірантурі у звітньому році 10 осіб: з них 5 – з відривом від виробництва, 5 – без відриву від виробництва, з яких 2 навчалися на комерційних засадах.

3 5 випусників аспірантури, які навчались за державним замовленням з відривом від виробництва, 2 працевлаштовані в Інституті, 3 – без працевлаштування у зв'язку з доглядом за дітьми.

Станом на 31.12.2013 р. в аспірантурі Інституту навчається 21 аспірант: 9 – з відривом від виробництва, 12 – без відриву від виробництва.

Докторантура.

В докторантуру Інституту у 2013 році зараховано 1 особу, завершили перебування в докторантурі 4 докторанти, з них 1 працевлаштований в Інституті.

В докторантурі Інституту станом на 31.12. 2013 р. перебуває 5 докторантів.

Відомості про молодих вчених

Протягом 2013 р. в Інституті працювали 32 молоді працівники (віком до 35 років).

В Інституті функціонує Рада молодих вчених (голова Ради – к.е.н. Щеглюк С.Д.), яка здійснює роботу із залучення наукової молоді до участі у наукових конференціях молодих вчених, надає консультації та допомога молодим науковцям при підготовці документів на здобуття молодіжних премій, стипендій та грантів, а також забезпечує співробітництво з радами молодих вчених вищих навчальних закладів та Львівською обласною Малою академією наук.

Протягом 2013 р. проведено низку заходів, які спрямовані на підвищення рівня наукових знань молодих науковців Інституту: науково-методичний семінар «Проблема визначення суті «потенціалу» в економічній науці» (22.02.2013 р.); науково-методичний семінар «Поняття «механізм» в економічній науці» (29.03.2013 р.); науково-методичний семінар «Спеціальні методи наукових досліджень у галузі економіки: теорія та практика реалізації» (спільно з кафедрою менеджменту організацій Львівського інституту МАУП, 24.04.2013 р.); лекція-зустріч з професором Іво Полуляхом (м. Мюнхен) на тему «Глобалізація і проблема суверенності національних держав» (08.10.2013 р.); науково-методичний семінар «Просторові аспекти метрополізації в Польщі» за участю д-ра Б. Бартосевича з Лодзького університету (спільно з кафедрою економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка, 24.10.2013 р.).

У звітному році молоді науковці Інституту взяли участь у роботі 7 конференцій для молодих вчених, зокрема у: II всеукраїнській науково-

практичній конференції молодих вчених і студентів «Формування ефективних фінансових механізмів державного управління економікою України: теорія і практика» (м. Донецьк, 23-26.01.2013 р.); Десятій ювілейній міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених “Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації” (м. Тернопіль, 21-23.02.2013 р.); II науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми управління людськими ресурсами та економіка праці» (м. Львів, 15-16.05.2013 р.); IV Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів «Резерви економічного зростання та інноваційного розвитку підприємств» (м. Кіровоград, 14.03.2013 р.); II Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції студентів, молодих вчених і науковців (м. Одеса, 23.05.2013 р.); III Международной научной конференции молодых ученых «Актуальные проблемы и направления социально-экономического развития» (м. Мінськ, Білорусь, 24.05.2013 р.); Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Перспективи розвитку територій: теорія і практика» (м. Харків, 5 – 30.11.2013 р.).

Продовжувалася співпраця Ради молодих вчених Інституту із Львівською обласною Малою академією наук. Молоді вчені Інституту взяли участь у роботі Міжнародної учнівської науково-практичної конференції «Україна очима молодих», (м. Львів, 17-18.04.2013 р.), організованої Національним центром «Мала академія наук України» та Львівською обласною Малою академією наук.

У звітному році за вагомі заслуги у розвитку вітчизняної науки д.е.н., професор Козоріз М.А. нагороджена Подякою Прем'єр-міністра України.

З нагоди 95-річчя Національної академії наук України д.е.н., професора Садову У.Я. нагороджено Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України; д.е.н., професора Ішук С.О. нагороджено відзнакою НАН України «За професійні здобутки»; к.е.н., ст.н.с. Жовтанецького В.І. відзначено Подякою НАН України. З нагоди професійного свята – Дня науки д.е.н., професора Ішук С.О. нагороджено грамотою Департаменту з питань освіти, науки, сім'ї та молоді Львівської облдержадміністрації; д.е.н. Борщевського В.В. нагороджено грамотою Західного наукового центру НАН України і МОН України.

У 2013 р. премію Львівської обласної державної адміністрації і Львівської обласної ради для відомих учених і знаних фахівців отримав д.е.н. Борщевський В.В., премії для талановитих молодих вчених і спеціалістів отримали: к.соц.н. Максименко А. О., к.е.н. Попадинець Н.М., інж. Цибульська Ю.О.

У звітному році молоді вчені Інституту регіональних досліджень НАН України – к.е.н. Н. Андрушин, к.геогр.н. Р.Теслюк та к.н.держ.упр. М.Біль одержали Премію Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок за 2012 рік за роботу «Мобільність і якість життя населення в умовах соціально-культурної трансформації суспільства: регіональний аспект» (Постанова Верховної Ради України від 6.12.2012 р. №5516-VI).

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У звітному році Інститут здійснював наукові дослідження, спрямовані на розробку наукових основ регіональної політики, обґрунтування перспектив ефективного використання природно-ресурсного, промислового, інвестиційного, соціально-демографічного, потенціалу регіонів, забезпечення сталого розвитку сільських та гірських територій, розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій. Результати фундаментальних та прикладних досліджень висвітлені у наукових доповідях, концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, матеріалах, які представлені центральним та регіональним органам влади, органам місцевого самоврядування.

Інститут координував свою діяльність з науково-дослідними установами Відділення економіки НАН України та активно співпрацював з вищими навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, зокрема в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта».

Розвивалося міжнародне наукове співробітництво Інституту. У 2013 р. відбулося суттєве збільшення кількості та обсягу наукових публікацій співробітників Інституту за кордоном.

Кадрова політика в Інституті здійснювалась з орієнтацією на підвищення професійного рівня наукових кадрів та омолодження кадрового складу.

Разом з цим, в діяльності Інституту у звітному році існували певні проблеми організаційного та фінансового характеру.

В першу чергу це стосується фінансового забезпечення діяльності Інституту. У зв'язку із складною ситуацією з бюджетними коштами та відповідним жорстким їх регулюванням з боку Державного Казначейства, протягом звітного року Інституту було надзвичайно складно вирішувати питання оплати комунальних послуг, послуг зв'язку, видавничої діяльності, відряджень, навіть за рахунок спецфонду.

Залишається гострою проблема збільшення обсягів госпдоговірної тематики Інституту. В Інституті було сформовано комплекс пропозицій щодо конкретних прикладних розробок для кожної області Карпатського регіону України і проведено відповідні зустрічі з керівництвом регіонів. Однак більшість цих пропозицій залишилась нереалізованою, попри їх зацікавленість у здійсненні Інститутом досліджень. Це зумовлено відсутністю коштів в органів регіональної влади та місцевого самоврядування для фінансування прикладних наукових розробок. Робота

з потенційними замовниками прикладних досліджень Інституту вимагає активізації та вдосконалення.

В контексті стратегічних завдань, які ставляться перед економічною наукою, діяльність Інституту у 2014 році повинна відповідати визначеним пріоритетним напрямам фундаментальних досліджень та реальним потребам практики.

Особлива увага у 2014 р. буде звернута на:

- координацію досліджень з установами Відділення економіки НАН України на виконання Рішення Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-18 рр.;
- активізацію роботи наукового колективу Інституту щодо збільшення обсягів госпдоговірної тематики, виконання конкурсних тем та грантів;
- активізацію співпраці Інституту з органами центральної та регіональної влади з реалізації прикладних розробок, підготовки документів концептуального та прогностичного характеру, методичних рекомендацій і методик та їх впровадження в практичну діяльність;
- проведення круглих столів з обговорення актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку за участю представників органів влади, підприємницьких структур та громадських організацій;
- активізації співпраці із іноземними партнерами у підготовці та реалізації спільних проектів, розширення мережі міжнародних наукових зв'язків, збільшенню кількості публікацій у закордонних наукових виданнях;
- вдосконаленню роботи із вищими навчальними закладами, координації та виконанню спільних наукових досліджень, підготовці спільних видань;
- виступам та публікаціям провідних наукових працівників Інституту у засобах масової інформації з актуальних проблем розвитку держави та її регіонів.

Кадрова політика в Інституті буде здійснюватись в напрямку оптимізації структури Інституту, омолодження наукового потенціалу, підготовки наукових кадрів та залучення до наукової роботи здібної молоді.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА
Інституту регіональних досліджень НАН України
(на 1.01.2014 р.)

	Рік утворення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
Інститут регіональних досліджень	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій; соціально-демографічний потенціал регіонів та міграційні процеси; прогнозування розвитку сільських територій; розвиток виробничої сфери та інвестиційна діяльність в регіонах; формування та реалізація регіональної структурної політики.
1. Відділ регіональної екологічної політики	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н. , професор	Проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення; теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм; обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону; наукові основи та механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації.

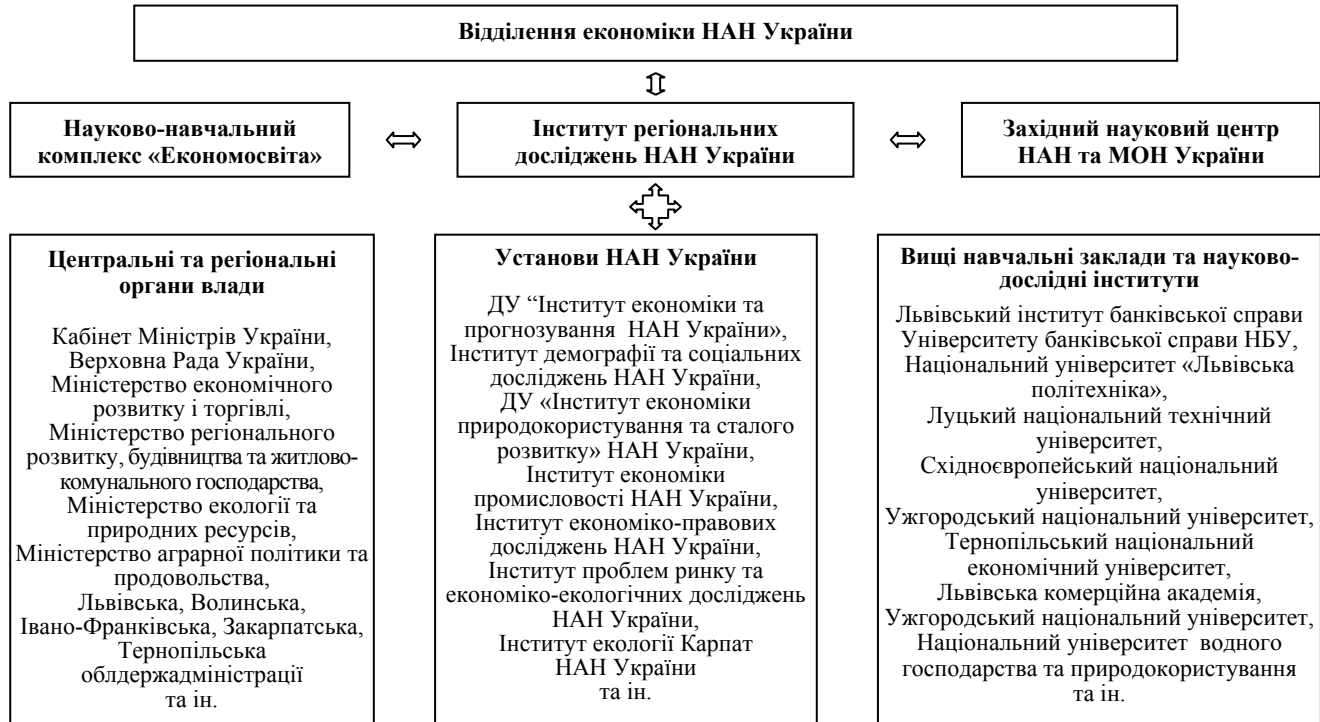
2. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, д.е.н., ст.н.с.	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації регіональної економічної політики в умовах інституційних трансформацій та розвитку інтеграційних процесів; розробка механізмів, методів та інструментів управління регіональним розвитком; аналіз і оцінка економічного потенціалу регіонів та обґрунтування механізмів подолання структурних диспропорцій у їх розвитку; дослідження особливостей інноваційної діяльності в регіонах та визначення напрямів її активізації; розробка програмних документів регіонального розвитку та стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.
3. Відділ соціально- гуманітарного розвитку регіону	2009	САДОВА Уляна Ярославівна, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні засади дослідження проблем людини та середовища її життєдіяльності в контексті новітніх концепцій соціальної економіки та регіоналістики; вивчення специфіки, відтворення людського потенціалу (соціально-демографічного, трудового, культурно-освітнього, екістичного), виходячи із сучасних тенденцій трансформації регіональних ринків; розробка методів та прийомів аналізу і прогнозу явищ та процесів соціально-гуманітарної сфери регіону; побудова моделей регіональної соціальної політики та механізмів її реалізації; медико-демографічні, соціально-трудова, історико-світоглядні, етнокультурні, міграційні аспекти соціального управління у регіоні.
4. Відділ прогнозування та розвитку сільських територій	1964	БОРЩЕВСЬКИЙ Віктор Валентинович, д.е.н., доцент	Теоретичні та методологічні засади прогнозування розвитку регіонів і сільських територій. Розробка методів і прийомів аналізу соціально-економічного потенціалу сільських територій, обґрунтування системи критеріальних оцінок для визначення ефективності їх розвитку. Розробка стратегічних та програмних документів щодо розвитку регіонів та сільських територій. Обґрунтування засобів нівелювання дивергенції між розвитком економіки сільських територій та міських агломерацій. Виявлення резервів багатофункціонального розвитку сільських територій.

5. Відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва	1975	МАТВЄЄВ Євген Едуардович к.е.н.	Розробка теоретико-методологічних основ дослідження транскордонних регіонів та транскордонних ринків. Обґрунтування організаційно-економічних механізмів підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів з використанням кластерного підходу. Дослідження нових форм транскордонного співробітництва, проблем розвитку ринкової інфраструктури та кон'юнктури транскордонних ринків. Вивчення механізмів взаємодії у транскордонному просторі.
6. Відділ проблем розвитку фінансово-кредитних відносин в регіоні	1990	СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н., професор	Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку; джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів; особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.
7. Відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Теоретико-методичні і прикладні засади формування та реалізації стратегії розвитку виробничої сфери Західного регіону в контексті поглиблення інтеграційних процесів; обґрунтування організаційно-економічних форм та механізмів залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням пріоритетів регіонального розвитку; розробка методів підвищення ефективності функціонування суб'єктів виробничої сфери регіону і прогностичних моделей їх розвитку; визначення перспективних напрямів модернізації основного капіталу на основі комплексних оцінок інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону; обґрунтування стратегічних засад інвестиційного забезпечення сталого розвитку Західного регіону в умовах міжнародної інтеграції України.

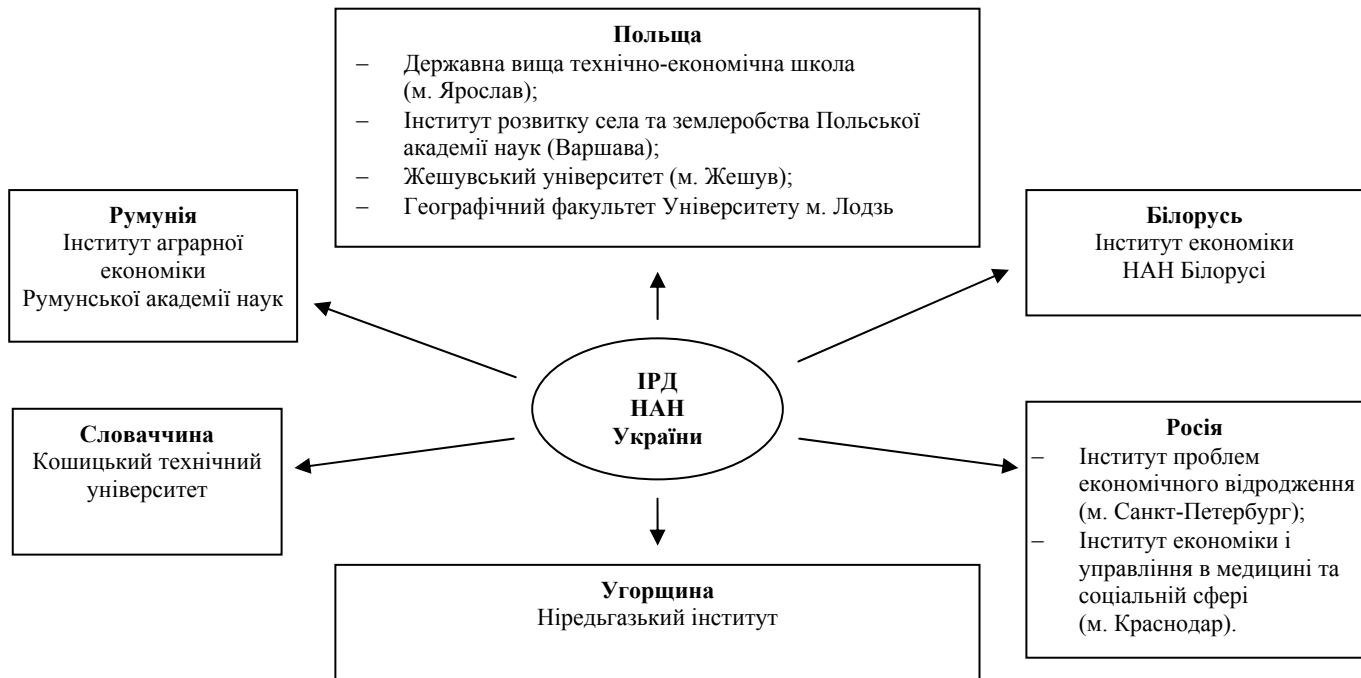
Сектор інформаційного забезпечення та міжнародних зв'язків	2013	КОЛОМІЄЦЬ Ігор Федорович, д.е.н., професор	Координація наукових досліджень між підрозділами Інституту; організація зв'язків з органами влади; забезпечення комерціалізації і впровадження результатів наукових досліджень в господарську практику, рішення центральних, регіональних та місцевих органів влади; розвиток міжнародних науково-технічних зв'язків Інституту, підготовка та реалізація міжнародних науково-дослідних проектів в рамках міжнародних наукових програм, організація та проведення міжнародних наукових конференцій, круглих столів, публікація наукових праць за кордоном; моніторинг міжнародних і національних наукових грантів, конкурсів та організація участі в них наукових відділів; створення централізованої інформаційної бази Інституту, робота Веб-порталу, промоція наукових досліджень Інституту в засобах масової інформації; організація видавничої діяльності Інституту, організаційно-технічне забезпечення діяльності спеціалізованих вчених рад; забезпечення роботи докторантури і аспірантури.
8. Відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку	2005	МЕЛЬНИК Мар'яна Іванівна, д.е.н., с.н.с.	Розробка теоретико-методологічних засад дослідження соціально-економічних проблем розвитку територіально-суспільних систем (міст, районів, селищ міського типу, регіонів); дослідження сучасних тенденцій розвитку урбаністичних процесів; обґрунтування перспективних напрямів просторового розвитку.

КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ІРД НАН України – провідна наукова установа в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва



МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ ІРД НАН УКРАЇНИ



ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Всього
Підготовлено і подано розробок	41	28	42	33	51	40	63	90	72	79	76	615
З них впроваджено:	22	21	16	19	44	25	43	65	53	60	45	413
в т. ч. центральним органам влади	7	7	5	3	11	3	10	38	23	16	15	138

КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Всього
Кількість організованих ІРД конференцій, нарад, семінарів	7	13	9	12	12	10	15	12	13	13	12	128

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2003	126	62	17	35
2004	142	63	17	37
2005	143	69	19	39
2006	137	64	16	37
2007	134	72	16	36
2008	143	79	18	39
2009	142	79	18	39
2010	136	75	19	42
2011	139	77	19	44
2012	138	78	19	44
2013	131	78	18	42

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Аспіранти, всього	39	39	34	37	39	38	42	33	27	29	21
у т.ч.											
денної форми навчання	11	15	13	12	10	9	10	12	11	13	9
заочної форми навчання	28	24	21	25	29	29	32	21	16	16	12
Докторанти, всього	8	7	5	3	5	8	10	7	9	8	5

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2000	-	5	2	12	2	17
2001	-	1	3	20	3	21
2002	1	5	4	14	5	19
2003	1	5	4	14	5	19
2004	2	9	3	12	5	21
2005	2	10	1	19	3	29
2006	1	6	2	31	3	37
2007	3	6	1	17	4	23
2008	3	6	1	17	4	23
2009	2	5	1	23	3	28
2010	3	11	2	17	5	28
2011	2	2	3	13	5	15
2012	1	4	1	21	2	25
2013	4	5	2	3	5	8
Всього	25	80	30	233	54	313

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2014 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАН України	Співорганізатори
1	2	3	4	5
Постійно діючий науково-методичний семінар «Регіональна політика та транскордонне співробітництво»	протягом року	м. Львів	Кравців В.С., Коломієць І.Ф.	
Постійно діючий навчально-методичний семінар для аспірантів та здобувачів Інституту	протягом року	м. Львів	Жовтанецький В.І., Щеглюк С.Д.	
Круглий стіл з питань реалізації регіональної структурної політики	березень	м. Львів	Коломієць І.Ф., Шульц С.Л.	
Круглий стіл «Проблеми формування і розвитку банківської системи України та механізми їх вирішення»	квітень	м. Львів	Сторонянська І.З.	Львівський інститут банківської справи УБС НБУ
Круглий стіл "Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України і Польщі: історія, сучасність і майбутнє"	травень	м. Львів	Коломієць І.Ф., Матвєєв Є.Е.	Ярославська державна вища технічно-економічна школа (м.Ярослав, Польща)
Міжнародна науково-практична конференція	травень	м. Львів	Садова У.Я.	Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

«Актуальні проблеми управління людськими ресурсами та економіки праці»				
Міжнародна науково-практична конференція студентів і молодих вчених «Актуальні проблеми управління людськими ресурсами та економіки праці»	червень	м. Львів	Садова У.Я.	Кафедра менеджменту організацій Львівського інституту МАУП
II Міжнародна науково-практична конференція «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та шляхи активізації»	жовтень	м. Львів	Кравців В.С., Коломієць І.Ф., Шульц С.Л.	Західний науковий центр НАН України та МОН України; ННК „Економосвіта”
Круглий стіл «Організаційно-економічні механізми та засоби нарощування і ефективного використання потенціалу розвитку прикордонних територій Західних регіонів України»	листопад	м. Львів	Борщевський В.В.	Регіональний філіал НІСД у м. Львові

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ
РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ НА 2014 РІК**

Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Кравців В.С.				
№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
1.	Регіональні освітні системи: теорія, методологія, практика інноваційного розвитку	монографія	лютий	к.е.н. Шевчук А.В.
2.	Стале природокористування у Карпатському регіоні України: оцінка, проблеми	колективна монографія	червень	д.е.н., проф. Кравців В.С.
3.	Інститути та інституції регіонального розвитку	монографія	липень	к.е.н. Максимчук М.В.
4.	Фінансове забезпечення розвитку сільських територіальних громад в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи	монографія	жовтень	д.е.н. , проф. Сторонянська І.З. Пелехатий А.О.
5.	Фінансове забезпечення формування конвергентної моделі регіонального розвитку	колективна монографія	листопад	д.е.н. , проф. Сторонянська І.З.
Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Іщук С.О.				
1.	Внутрішній ринок продукції лісової промисловості України: проблеми та напрями розвитку	монографія	січень	к.е.н. Попадинець Н.М.
2.	Розвиток підприємництва в Україні: стратегія та механізми	монографія	березень	к.е.н. Кашуба Я.М.

Книжкова серія «Транскордонне співробітництво» Головний редактор серії: д.е.н., доц. Борщевський В.В.				
1.	Методологічні засади та перспективи розвитку інфраструктурного забезпечення транскордонних ринків	монографія	квітень	к.е.н. Гусева М.О.
2.	Транскордонні ринки	колективна монографія	листопад	к.е.н. Матвеев Є.Е.

Підручники, навчальні посібники, довідники

1.	Ринок праці	навчальний посібник	червень	д.е.н. Семів Л.К., Кузнєцова А.Я., Рак Н.Є., Вознюк-Богів І.М.
Збірник наукових праць “Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України”				
1.	Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір (1/105)	збірник	червень	д.е.н. Кравців В.С. д.е.н. Сторонянська І.З
2.	Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України і Польщі (2/106)	збірник	червень	д.е.н. Кравців В.С. к.е.н. Матвеев Є.Е.
3.	Регіональна політика в Україні: сучасний стан та шляхи активізації (3/107)	збірник	жовтень	д.е.н. Кравців В.С. д.е.н. Шульц С..Л.
4.	Механізми ефективного розвитку прикордонних територій (4/108)	збірник	грудень	д.е.н. Кравців В.С. д.е.н. Борщевський В.В.

Науково-практичний журнал			
1.	«Регіональна економіка», № 1	березень	д.е.н. Кравців В.С.
2.	«Регіональна економіка», № 2	червень	д.е.н. Кравців В.С.
3.	«Регіональна економіка», № 3	вересень	д.е.н. Кравців В.С.
4.	«Регіональна економіка», № 4	грудень	д.е.н. Кравців В.С.

Інститут регіональних досліджень НАН України у 2013 році:
Інформаційне видання. – Львів, 2014. – 102 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© Інститут регіональних досліджень НАН України, 2014.

Підписано до друку 26.03.2014 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк. 3,0.
Тираж 70 примірників

Роздруковано в ПП «Арал»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.